

Partitiiviobjektin semanttiset roolit: korpustutkimus

Kandidaatintutkielma

Jenny Tarvainen

Suomen kieli

Kielten laitos, Jyväskylän yliopisto

2015

JYVÄSKYLÄN YLIOPISTO

Tiedekunta – Faculty Humanistinen tiedekunta	Laitos – Department Kielten laitos
Tekijä – Author Jenny Tarvainen	
Työn nimi – Title Partitiiviobjektin semanttiset roolit: korpustutkimus	
Oppiaine – Subject Suomen kieli	Työn laji – Level Kandidaatintutkielma
Aika – Month and year Toukokuu 2015	Sivumäärä – Number of pages 22 sivua + liitteet
<p>Tiivistelmä – Abstract</p> <p>Tutkimus käsittelee partitiiviobjektin semanttisia rooleja. Partitiiviobjektien semanttisten roolien tutkimukselle on tarvetta, koska a) partitiivi on suomen kielen vaikeimpia sijoja suomi toisena kielenä -opiskelijoille, ja koska objektin sijan määräytyminen on myös haastavaa, on perusteltua pyrkiä kuvaamaan partitiiviobjektin mahdollistamat merkitykset b) semanttisia rooleja ei ole tutkittu Suomessa kattavasti. Tutkimuskysymykset ovat:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Mitkä semanttiset roolit ovat partitiiviobjektille mahdollisia ja tyypillisiä? 2. Kuinka paljon semanttinen rooli on riippuvainen sitä ympäröivästä lauseesta? 3. Onko olemassa lainalaisuuksia siitä, että tietyn semanttisen tyyppin verbien partitiiviobjektit vastaavat tiettyjä semanttisia rooleja? Kuinka paljon yksittäisen verbin semantiikka vaikuttaa? <p>Tutkimus nivoutuu yhteen aiempaan tietoon partitiiviobjekteista, semanttisista rooleista ja korpustutkimuksesta olevaan tietoon. Partitiiviobjekti on sijaltaan partitiivimuotoinen verbin täydennys, joka useimmiten mielletään kohteeksi. Tutkielma esittelee partitiiviobjektille muitakin mahdollisia semanttisia rooleja kuin kohdetta. Korpustutkimus toteutuu tutkimuksessa laajasta elektronisesta tietokannasta kerätyn aineiston tutkimisena tietyn kielellisen piirteen kannalta. Korpusta on käytetty laajan autenttisen aineiston keräämisen vuoksi.</p> <p>Aineisto on kerätty Kielipankista Lemmie-ohjelmalla. Korpuksen aineistona ovat vuoden 1995 Helsingin Sanomat niiden yleiskielisyyden ja levikin vuoksi. Korpukselta on etsitty 17 yleisimmän kriteerit täyttävän verbin partitiiviobjekteja systemaattista otantaa hyödyntäen. Verbit on jaettu semanttisiin luokkiin (tapa, liike, tila, psykologinen tila ja prosessi, perkeptio sekä puheakti ja kielellinen kommunikaatio) verbin semantiikan vertailun mahdollistamiseksi. Analyysi on laadullista, mutta siinä on korpuslingvistiikalle tyypillisiä määrällisen tutkimuksen piirteitä.</p> <p>Partitiiviobjektille mahdollisia semanttisia rooleja ovat tyypillisyyjärjestyksessä patientti, kohde, tavoite, tulos, vastaanotettava, väline, laatu, määrä, reitti ja suunta, sijainti, tapa, yhteys, aika, kokija, hyötyjä, omistaja sekä muuttuja. Semanttisen roolin määräytyminen on paljon riippuvainen sitä ympäröivästä lauseesta, ja varsinkin verbisemantiikka vaikuttaa siihen.</p> <p>Tutkimustuloksista voi päätellä, että muoto pitää sisällään merkityksiä, eikä niitä voi erottaa toisistaan. Tuloksia voi pitää semanttisten roolien jatkotutkimuksen pohjana tai suuntaviivana, mutta sellaisenaan sitä voi hyödyntää suomi toisena kielenä -opetuksessa partitiiviobjektin semantiikan käsittelyn yhteydessä.</p>	
Asiasanat – Keywords	semantiikka, syntaksi, partitiivi, objekti, korpustutkimus
Säilytyspaikka – Depository	Jyväskylän yliopiston kielten laitos
Muita tietoja – Additional information	

SISÄLLYS

1 JOHDANTO.....	1
2 TEORIA	3
2.1 Partitiiviobjekti	3
2.2 Semanttiset roolit.....	4
2.3 Korpustutkimus	5
3 TUTKIMUSASETELMA JA -METODIT	6
3.1 Tutkimusasetelma.....	6
3.2 Tutkimusmenetelmät.....	6
3.2.1 Aineistonkeruumenetelmät.....	6
3.2.1.1 Verbien luokittelu ja valintakriteerit	6
3.2.1.2 Kielipankki korpuksena ja systemaattinen otanta.....	8
3.2.2 Analyysimenetelmä	9
4 ANALYYSI	10
4.1 Aineiston esittely	10
4.2 Partitiiviobjektin mahdolliset ja tyypilliset semanttiset roolit.....	11
4.3 Semanttinen rooli ja lausekonteksti	12
4.4 Semanttisten roolien ja verbin semantiikan suhde	13
4.4.1 Kvantitatiivinen analyysi	13
4.4.2 Kvalitatiivinen analyysi	16
5 PÄÄTÄNTÖ	19
5.1 Yhteenvedo ja johtopäätökset.....	19
5.2 Tutkimuksen arviointi ja jatkotutkimusmahdollisuudet	20
LÄHTEET.....	21
LIITTEET	

TAULUKOT

Taulukko 1. Verbien luokitteluperusteet semanttisiin luokkiin.....	7
Taulukko 2. Partitiiviobjektien jakautuminen verbien semanttisiin luokkiin.....	10
Taulukko 3. Aineistossa esiintyvät semanttiset roolit yleisyysjärjestyksessä määritelmiseen.....	11
Taulukko 4. Partitiiviobjektien semanttisten roolien suhteellinen jakautuminen verbien semanttisiin luokkiin.....	14
Taulukko 5. Aineistosta poisjätetyt semanttiset roolit määritelmiseen.....	LIITE 5
Taulukko 6. Partitiiviobjektien semanttisten roolien absoluuttinen (kpl) jakautuminen verbien semanttisten luokkiin ja verbeihin.....	LIITE 6

1 JOHDANTO

Tutkimuksen tavoitteena on selvittää partitiiviobjektille mahdolliset ja tyypilliset semanttiset roolit sekä pohtia verbisemantiikan ja lausekontekstin vaikutusta näiden roolien määräytymiseen. Objekti on usein mielletty kohdetta ilmaisevaksi lausekkeeksi (ks. esim. Opetusministeriö 1996: 155; VISK [Ison suomen kieliopin verkkoversio]¹). Minua mietityttävät kuitenkin ilmaukset, kuten *minua ärsyttää*, *ajaa autoa*, *käytän oikeaa kättäni kirjoittaessani* ja *puhun suomea*, jotka eivät ainakaan selkeästi kuulu kohteen kategoriaan, vaan voivat olla jotain muutakin (ks. luvut 2.2 ja 4.2).

Tarkoituksena on saada lisää tietoa nimenomaan partitiivimuotoisen objektin mahdollisista merkityksistä erityisesti suomi toisena kielenä -oppijoiden avuksi, sillä partitiivi on yleisesti koettu vaikeaksi sijaksi (Ikola 1972; Jarva & Jokinen 1992; Spoelman 2013: 14). Lisäksi objekteista suurin osa on partitiivimuotoisia (VISK § 1229). Objektin sijan rajaus partitiiviin rajaa myös tutkimuksen aineiston kokoa. Semantiikan tutkimus on varsinkin vieraan kielen oppimisen kannalta tärkeää, sillä kielen oppimisessa tähdätään aina kielen semantiikan oppimiseen, eli kykyyn ilmaista haluttuja merkityksiä opittavalla kielellä (Kangasniemi 1997: 23). Pyrin myös mahdollisuuksien mukaan selvittämään, miksi tiettyjä rooleja on mahdollista saada partitiiviobjektille, ja miksi jokin rooli ei välttämättä esiinny lainkaan aineistossani. Tutkimukseni sijoittuu syntaksin ja semantiikan kentän risteykseen, ja siinä on morfosyntaktisia piirteitä.

Tutkimuskysymykseni ovat:

1. Mitkä semanttiset roolit ovat partitiiviobjektille mahdollisia ja tyypillisiä?
2. Kuinka paljon semanttinen rooli on riippuvainen sitä ympäröivästä lauseesta?
3. Onko olemassa lainalaisuuksia siitä, että tietyn semanttisen tyyppin verbien partitiiviobjektit vastaavat tiettyjä semanttisia rooleja? Kuinka paljon yksittäisen verbin semantiikka vaikuttaa?

Ensimmäinen tutkimuskysymys on kartoittava, ja sen avulla selvitän juuri sitä, millaisia merkityksiä partitiiviobjektilla on. Suomen kielellä semanttisia rooleja käsitteleviä tieteellisiä teoksia on varsin vähän, sillä usein ne on mainittu kuin ohimennen jonkin muun semantiikan tai kielen kuvauksen alan teoksessa – vielä vähemmän on kuvattu niiden suhdetta syntaktisiin rooleihin, joten tarkoitukseni on myös täyttää tutkimuskenttää tältä alueelta. Muodon ja

¹ Määritelmä termille 'objekti'

http://scripta.kotus.fi/cgi-bin/visktermit/visktermit.cgi?h_id=oBCGFFEGA&h_sana=%5B%5E%5Cw%5C-%5E%5Dobjekti%5B%5E%5Cw%5C-%5E%5D

merkityksen suhdetta on kuitenkin pohdittu yleisesti jonkin verran myös Suomessa (ks. Heikkinen 2012). Genetiivin syntaktista ja semanttista monimuotoisuutta on tutkinut kattavasti Jaakola (2004), mutta teos ei käsittele semanttisia rooleja. Semanttisten roolien luokka on avoin, mutta voisi silti olla perusteltua pyrkiä kuvaamaan semanttisia rooleja mahdollisimman kattavasti. Aihetta on tutkittu jonkin verran ulkomailla, muun muassa Palmer (1994) käsittelee tärkeimpiä semanttisia rooleja. Lähimpänä omaa tutkimustani on Askolan (2001a; 2001b) tutkimus objektin aspektuaalisesta sijanvalinnasta. Tutkimus on kattava sijanvalinnan näkökulmasta, mutta semanttisten roolien käsittely jää jokseenkin pintapuoliseksi.

Toinen ja kolmas kysymys pyrkivät enemmän selvittämään sitä, että mitkä tekijät vaikuttavat näiden merkitysten syntymiseen. Toinen tutkimuskysymys pyrkii ottamaan selvää kontekstin merkityksestä semanttisen roolin määräytymisessä. *Ajaa autoa* ja *ajaa autoa takaa* antavat hyvän esimerkin siitä, kuinka ympäröivä lause mahdollisesti vaikuttaa partitiiviobjektin semanttiseen rooliin, joten kontekstuaalisen semantiikan näkökulma on perusteltua. Kontekstuaalinen semantiikka pyrkii selvittämään merkityksen muodostumista kontekstilähtöisesti (Jantunen 2014: 7). Kontekstin vaikutuksen tutkiminen on perusteltua laajemmankin viitekehyksen puitteissa, sillä kielen ja kontekstin suhdetta tutkitaan paljon muun muassa kielitieteen, semantiikan ja diskurssianalyysin näkökulmasta paljon niin Suomessa kuin ulkomailakin (ks. esim. Heikkinen 2012, Hewings & Hewings 2005, Jantunen 2014). Kangasniemi (1997: 20) ilmaisee asian seuraavasti: ”Vaikka sanoja onkin mahdollista tarkastella niiden merkityksen kannalta irrallisina kielen aineksina, kielenkäytössä sanat saavat lopullisen merkityksensä.”

Kolmannen kysymyksen avulla pyrin selvittämään, kuinka verbin merkitys vaikuttaa semanttisiin rooleihin. Tutkimuskysymys koskee myös verbien semantiikkaa, mutta pääpaino on kuvata verbin vaikutusta semanttisen roolin määräytymiseen. Verbien semantiikkaa Suomessa on tutkinut muun muassa Pajunen (2001). Verbisemanttista lähestymistapaa perustelen Häkkisen (1994: 184) sanoin: ”Semanttisia roolijärjestelmiä on useita, ja yleensä tähdennehtään sitä, ettei rooleja ole mahdollista määrittellä irrallisina, vaan roolijako täsmentyy vasta lauseyhteydessä, jossa verbillä ja sen semanttisilla ominaisuuksilla on ratkaiseva asema.”

2 TEORIA

2.1 Partitiiviobjekti

Partitiivi koetaan yleisesti suomen kielen haastavimmaksi, tai ainakin vaikeimmiten selitettäväksi sijamuodoksi (Ikola 1972; Jarva & Jokinen 1998; Spoelman 2013: 14). Itkosen (2000: 62) mukaan myös objektin sijaanvalinta partitiivin ja akkusatiivin välillä kuuluu suomen kielioopin vaikeimpiin asioihin. Objektin sijoina vaihtelevat genetiivi, nominatiivi ja akkusatiivi (totaaliobjekti) sekä partitiivi (partitiiviobjekti). VISK:n² mukaan objektilla tarkoitetaan verbin täydennystä, ja usein sillä ilmaistaan toiminnan kohde.

Partitiiviobjektia käytetään kieltolauseessa, verbilausekkeen aspektin ilmauksessa, kvantifiointiin (osaobjekti vs. kokonaisobjekti) liittyvissä tehtävissä sekä sanajärjestyksen vuoksi (Hakulinen & Karlsson 1995: 182–186). Partitiivi on objektin sijana yleisin, mikä johdetaan osin juuri siitä, että kielteisessä lauseessa objekti on useimmiten partitiivissa (Opetusministeriö 1996: 163; VISK § 930–933). Tästä poikkeuksena ovat kielteiskysyvät lauseet, joiden merkitys on kuitenkin myönteinen (esimerkiksi: *eikö oteta lepohetki?*). Myös epäilevät kysymykset voivat olla muodoltaan myönteisiä, ja niihin puolestaan yhdistyy negatiivinen merkitys (esimerkiksi: *oletko ottanut viskipulloani?*). (Itkonen 2000: 182.) Hakulisen ja Karlssonin (1995: 183) mukaan jälkimmäisen kaltaiset kieltolauseet ovat semanttisesti kielteisiä riippumatta siitä, kuinka kielteisyys esiintyy lauseen pintarakenteessa.

Verbilausekkeen aspektin ilmauksessa partitiiviobjekti osoittaa lauseen aspektiltaan rajaamattomaksi (VISK § 931). Partitiivi on irresultatiivisen aspektin tunnus. Irresultatiivisuus tarkoittaa sitä, että verbin ilmaisema tekeminen ei aiheuta objektissa sellaista muutosta, että objekti ikään kuin siirtyisi uuteen tilaan. Rajaamattomuuteen (vrt. *söin kakkua ~ söin kakkun*) liittyy myös partitiiviobjektin kvantifiointi: myöntölauseen objekti voi olla partitiivissa, kun se ilmaisee jaollisen tarkoitteen rajaamatonta paljoutta. (Itkonen 2000: 182; Hakulinen & Karlsson 1995: 183, 185.) Lisäksi partitiiviobjektia käytetään, kun verbin teonlaatuun kuuluva toimitus jää kesken (Opetusministeriö 1996: 163; VISK § 930–933, VISK³). Sanajärjestyksen

² Määritelmä termille 'objekti'

http://scripta.kotus.fi/cgi-bin/visktermit/visktermit.cgi?h_id=oBCGFFEGA&h_sana=%5B%5E%5Cw%5C-%5E%5Dobjekti%5B%5E%5Cw%5C-%5E%5D

³ Määritelmä termille 'partitiivi'

http://scripta.kotus.fi/cgi-bin/visktermit/visktermit.cgi?h_id=pCACBBIIB&h_sana=%5B%5E%5Cw%5C-%5E%5Dpartitiivi%5B%5E%5Cw%5C-%5E%5D

vuoksi partitiiviobjektia käytetään usein, mikäli objekti sijaitsee verbin edessä (vrt. *varatkaa tasaraha lippua ostaessanne ~ ostaessanne lipun*) (Hakulinen & Karlsson 1995: 185).

2.2 Semanttiset roolit

Semanttisia rooleja on suomeksi ja suomen kieltä koskien käsitelty aiemmin muun muassa Opetushallituksen teoksessa *Kieli ja sen kieliopit*, Iso suomen kieliopissa hyvin suppeasti, sekä muutamassa muussa kielioppi- ja semantiikkateoksessa. Askonen (2001b: 454) sivuaa objektin sijavalintaa koskevassa tutkimuksessaan objektin semanttisia rooleja, mutta jaottelu on varsin suppea: kohde, tulos, sisällönobjekti, muuttumaton kohde. Peilaan päätelmissä (luku 5.1) tuloksiani Askosen tuloksiin, koska Askosen tutkimus on verrattain lähellä omaani, joskin eri näkökulmalla ja painotuksella: hänen tutkimuksensa pohjautuu eri korpuksen, ja hän tutkii objektin sijaivalintaan vaikuttavia seikkoja, kun taas oma tutkimukseni kohdistuu nimenomaan partitiiviobjektin semanttisiin rooleihin. Semanttisista rooleista ei ole siis tehty kovin kattavaa tutkimusta suomen kielessä niin, että ne olisivat tutkimuksen painopiste.

VISK⁴ määrittelee semanttisen roolin seuraavasti: ”Semanttiseksi rooleiksi kutsutaan verbin täydennysten (argumenttien) tyyppisiä siltä kannalta, miten ne osallistuvat verbin ilmaistamiseen tilanteeseen. Roolit riippuvat ensisijaisesti verbin merkityksestä.” *Kieli ja sen kieliopit* (Opetusministeriö 1996: 155) erottelee seuraavanlaisen semanttisten roolien joukon: tekijä, kokija, vastaanottaja, kohde, tulos, lähde, paikka, aika, reitti, määränpää ja väline, joista ajan ja paikan voi mieltää myös yhtenä roolina, sijaintina. VISK:n mukaan (ks. alaviite 4) semanttiset roolit ovat prototyyppikäsitteitä, eikä niitä voi tyhjentävästi eritellä tai luetella.

Pekka Sammallahti (2002: 543–545) määrittelee roolit tyypeittäin. Sammallahden mukaan semanttiset roolit ovat joko osallistuvia (aihe, tekijä, väline, siirtyjä, tulos, patiensi, muuttuja, kokija, hyötyjä ja omistaja) tai sijoittavia (haltija, luovuttaja, välittäjä, vastaanottaja, määränpää, polku, lähde, paikka, yhteys ja seura). Sammallahden jako on tietoisesti jättänyt pois verbin kehystä kuvaavat entiteetit, kuten ajan, paikan ja syyn. Lisäksi Sammallahden ja *Kieli ja sen kieliopit* -teoksen luokittelut painottuvat jonkinlaiseen tekijyyteen, ja ne ohittavat kohteen ja kokijan roolia lukuun ottamatta ”koettavat” roolit. Tutkimuksessa käytetty semanttisten roolien jako on esitelty analyysin yhteydessä luvussa 4.2.

⁴ Määritelmä termille ’semanttinen rooli’.

http://scripta.kotus.fi/cgi-bin/visktermit/visktermit.cgi?h_id=sCACJAIBC&h_sana=%5B%5E%5Cw%5C-%5Dsemanttinen%5C-rooli%5B%5E%5Cw%5C-%5D

Kansanvälisesti tutkimusta on tehty enemmän, ja esimerkiksi Palmer (1994: 5, 16) erittelee yleisesti roolit agentti (*agent*), vasta-agentti (*counter-agent*), objekti (*object*), patientti (*patient*), tulos (*result*), lähde (*source*), määränpää (*goal*), kokija (*experiencer*), hyötyjä (*beneficiary*), väline (*instrumental*) ja sijainti (*locative*). Hän mainitsee myös muutaman kielikohdaisen roolin, joita ei ole otettu käsittelyyn tässä tutkielmassa, koska kiinnostuksen fokus on suomen kielen partitiiviobjektien semanttisissa rooleissa. Palmer korostaa, että agentti ja patientti ovat typologisen tutkimuksen kannalta tärkeimmät semanttiset roolit, koska ne tekevät eron transitiivisten ja intransitiivisten lauseiden välille. (Palmer 1994: 8–9.)

Palmer mieltää agentin subjektiksi ja patientin objektiksi: tosin patientin semanttisella roolilla hän tarkoittaa entiteettiä, joka muuttuu, liikkuu, tai jonka sijainti ja olemassaolo ovat huomionalaisena (Palmer 1994: 4). Palmerin lähtökohta on englannin kielessä, mutta hän pohtii myös semanttisten roolien universaalisuutta – ja huomauttaa siitä, kuinka suomen kielen partitiivia on ongelmallista rinnastaa englannin kielen patienttiin (Palmer 1994: 48).

2.3 Korpustutkimus

Tyrkön ja Taavitsaisen (2012: 309) mukaan korpukset mielletään nykyään strukturoiduiksi elektroniseksi aineistoksi, joka on koostettu selkeästi määriteltyjen periaatteiden mukaisesti. Lounela ja Heikkinen (2012: 120) huomauttavat vielä, että korpus tarkoittaa usein todellisessa elämässä käytettyjen kielen esimerkkien kokoelmaa. Korpuslingvistiikka sen sijaan on korpuksen merkitystä lingvistisen kuvauksen ja teorianmuodostuksen peruspilarina painottavaa kielitiedettä (Karlsson 2004: 289).

Korpustutkimus sopii hyvin tilastollisesti merkittävien ilmiöiden tarkasteluun, harvoin esiintyville ilmiöille se ei tee oikeutta (Vanhatalo 2003: 362). Jantusen (2001: 171) mukaan elektroniset tekstikorpukset ovat hyödyllisiä merkityksen tutkimisessa, sillä ”sanojen tarkkoja merkityksiä ja merkityksiin sisältyviä leksikaalisia ja syntaktisia käyttöohjeita on pystytty selvittämään laajojen elektronisten tekstimateriaalien ja tietokonemuotoisia tekstejä ymmärtävien ohjelmien avulla”.

Erityisesti englanninkielinen maailma on hyödyntänyt korpuslingvististä merkityksen tutkimusta, sillä laajat korpukset olivat pitkään miltei kokonaan englanninkielisiä. Nykypäivänä muissakin kielissä on runsaasti korpuksia. (Jantunen 2001: 171.) Korpusmenetelmä sopii tähän tutkimukseen, koska tarkoituksena on saada laaja autenttisen kielen aineisto tietyn kielellisen piirteen tutkimiseen.

3 TUTKIMUSASETELMA JA -METODIT

3.1 Tutkimusasetelma

Kielipankin (2004) taajuussanastosta on valittu ensin kahdesta neljään yleisintä kriteerit (luku 3.2.1.1) täyttävää transitiiivista verbiä kustakin Pajusen (2001: 55–56) esittämästä verbiluokasta, paitsi tapahtuma-luokasta. Jokaisella verbillä on tehty korpushaut Suomen kielen kielipankissa (= Kielipankki) Lemmie-ohjelmalla (ks. luku 3.2.1.2) ja aineistoon on otettu systemaattisella otannalla kaksikymmentä ensimmäistä tulosta, joissa on partitiiviobjekti. Jokainen partitiiviobjektin semanttinen rooli on määritelty ja tämän jälkeen on vertailtu tuloksia tutkimuskysymysten (ks. luku 1) näkökulmasta käyttäen korpuslingvististä analyysimetodia.

3.2 Tutkimusmenetelmät

3.2.1 Aineistonkeruumenetelmät

3.2.1.1 Verbiin luokittelu ja valintakriteerit

Käytän verbiin luokittelussa Pajusen (2001: 55–56) semanttista luokittelua. Askonen (2001a; 2001b) käyttää tutkimuksessaan samaa luokittelua, ja hänen mukaansa (2001a: 51) Pajusen luokittelu on käyttökelpoinen, mutta ei kuitenkaan ristiriidaton. Pajunen luokittelee verbit primääri- ja sekundaariverbeihin, ja primääriverbit edelleen semanttisesti seitsemään ryhmään. Luokat ovat (ks. tarkemmin liitteet 1 ja 2): **tapahtuma, teko, liike, tila, psykologinen tila ja prosessi, perkeptio** (aistihavainnot) ja **puheakti ja kielellinen kommunikaatio**.

Käytän primääriverbejä, koska ne ovat konkreettisia verbejä ja ilmaisevat tekoja, tapahtumia ja tiloja, kun taas sekundaariverbejä käytetään asiointilaa ilmaisevan infinitiivin kanssa (esim. *täytyy tehdä*), koska niillä itsellään ei ole varsinaista sisältöä. (Nurminen 2010: 25; Pajunen 2001: 19). Verbiin semanttista luokittelua käytetään tutkimuksessa siksi, että tuloksia voi vertailla näiden eri verbityyppien välillä. Näin on taattu myös aineiston monipuolisuus, eivätkä verbit ole mielivaltaisesti valittuja. Tutkimukseen on valittu alun perin neljä yleisintä verbiä ryhmää kohden, mutta kriteerit on lopulta täyttänyt yhteensä vain 17 verbiä (ks. taulukko 1). Tapahtuma-luokka on jätetty pois aineistosta, sillä tässä luokassa ei esiinny tarpeeksi transitiiivisia verbejä.

Verbien polysemian vuoksi verbit on jaettu luokkiinsa Kielitoimiston sanakirjan (= KS) (2015) ensimmäisen määritelmän perusteella (ks. tarkemmin taulukko 1). Näin on eliminoitu tutkijan subjektiivinen näkemys verbin ensisijaisesta merkityksestä. Jako ei ole kuitenkaan täysin kiistaton, ja tapauskohtaisesti jokin verbi voi kuulua johonkin toiseen semanttiseen luokkaan (havainto on samansuuntainen Askosen [2001b] kanssa). Luokittelun perusidea on kuitenkin saada monipuolisesti verbejä eri semanttisista luokista vertailun ja aineiston monipuolisuuden vuoksi. Verbien polyseemisuuden takia luokittelu on lähinnä suuntaa antavaa. Valitut verbit luokitteluperusteineen on esitelty taulukossa 1.

Taulukko 1. Verbien luokitteluperusteet semanttisiin luokkiin.

SEMANTTI-NEN LUOKKA	VERBI	LUOKITTELUPERUSTEET
TEKO	TEHDÄ	”1. valmistaa, tuottaa, laatia, saada aikaan” (KS 2015). Tekotyyppiin kuuluu verbejä, jotka ilmaisevat (aiheutettua) muutosta, valmistamista, käsittelyä ja toimimista (Pajunen 2001: 55).
	KÄYTTÄÄ	”1. pitää jtk välinettä, apuneuvoa, menettelytapaa tms. apuna määrätarkoituksessa, soveltaa, hyödyntää” (KS 2015). ”Tekotyyppiin kuuluu verbejä, jotka ilmaisevat (aiheutettua) muutosta, valmistamista, käsittelyä, toimimista” (Pajunen 2001: 55).
	JATKAA	”1. pidentää, panna jatkos, liittää jhk jtk, lisätä” (KS 2015). Ulottuvuuksien tai materiaaalisten ominaisuuksien muutosta ilmaisevat verbit (Pajunen 2001: 156).
	RAKENTAA	”1. tehdä rakennus t. rakennuksia” (KS 2015). Valmistamisverbit (Pajunen 2001: 163).
LIIKE	SAADA	”1. tapahtumasta jossa jk esine, hyödyke, oikeus tms. siirtyy jkn t. jnk omistukseen, käyttöön, yhteyteen tms. ajateltuna sen kannalta, jonka omistukseen, käyttöön tms. jk tulee” (KS 2015). Antamis-, ottamis- ja saamisverbit (Pajunen 2001: 264).
	PITÄÄ	”1. pysyttää jk otteessaan, pidellä” (KS 2015). Aspektuaaliset omistusverbit (Pajunen 2001: 270).
	OTTAAN	”1. toiminnasta jolla jku saattaa t. siirtää jtk jstak pois t. yhteyteensä, läheisyyteensä, haltuunsa, käyttöönsä tms. t. sallii tällaisen siirtämisen t. siirtymisen” (KS 2015). Antamis-, ottamis- ja saamisverbit (Pajunen 2001: 264).
	ANTAA	”1. siirtää t. luovuttaa jtk jnk haltuun, käyttöön t. omaisuudeksi” (KS 2015). Antamis-, ottamis- ja saamisverbit (Pajunen 2001: 264).
TILA	ODOTTAA	”1. olla varautunut, valmistautunut jnk tuloon, jhk tapahtumaan tms” (KS 2015). Aspektuaaliset tilaverbit (Pajunen 2001: 118).
	TUKEA	”1. saattaa pysymään pystyssä t. paikallaan tuen, tukien avulla t. varassa” (KS 2015). Fyysinen tukeminen on tiettyssä tilassa pysymistä (esim. <i>keppi tukee kasvia</i>), ja tukea-verbin voi muuttaa myös muotoon ”olla tukena”, mikä viittaa tila-luokkaan (Pajunen 2001: 113).
PSYKOLOGINEN TILA JA PROSESSI	HALUTA	”1. pyrkiä tyydyttämään jtk tarvetta, toteuttamaan jtk toivetta; tavoitella, tahtoa, toivoa, mieliä” (KS 2015). Kognitioverbit (Pajunen 2001: 317).
	TARVITA	”1. olla tulematta t. tulla huonosti toimeen ilman jtk, olla jnk tarpeessa, puutteessa; kaivata, vaatia.” (KS 2015). On monia psykologisia tarpeita fyysisten lisäksi (esim. yhteenkuuluvuus ja turva [ks. Maslow 1943]).
PERKEPTIO	NÄYTTÄÄ	”1. aistia silmillään; erottaa, havaita, huomata tällä tavoin” (KS 2015). Näkemisverbit (Pajunen 2001: 323).
	ESITTÄÄ	”1. näyttää” (KS 2015). <i>Näyttää</i> kuuluu näyttämisperbeihin (Pajunen 2001: 328).
PUHEAKTI JA KIELELLINEN KOMMUNIKAATIO	VAATIA	”1. ilmaista tahtovansa ehdottomasti jtk; esittää vaatimus t. vaatimuksia” (KS 2015). Vaatimis- ja käskemisperbit (Pajunen 2001: 357).
	JOHTAA	”1. ohjata, johdattaa, viedä, saattaa jk jhk” (KS 2015). Opettamisperbit (merkityksessä ohjata) (Pajunen 2001: 355).
	TARJOTA	”1. ehdottaa, kehottaa, pyytää jkta ottamaan jtk vastaan, haltuun t. käyttämään jtk hyväkseen” (KS 2015). Sitoutuva puheaktiverbi (Pajunen 2001: 340).

Aineistoon on valittu vain partitiiviobjekteja, jotka ovat myönteisessä lauseessa ja yksikössä. Näin on eliminoitu partitiiviobjektin valintaan vaikuttavia seikkoja, kuten sen, että objekti on aina partitiivissa kielteisessä lauseessa, ja monikossa sijan valintaan tulee muita sääntöjä (esim. genetiivimuotoinen objekti ei voi olla monikossa). Lisäksi aineiston ulkopuolelle on jätetty luvussa 2.1 esitellyt semanttisesti kielteiset, mutta syntaktisesti myönteiset lauseet sekä syntaktisesti myönteiset, mutta semanttisesti kielteiset lauseet, koska ne käyttäytyvät muutoin kieltolauseiden tavoin. (VISK § 925, § 1626.) Näillä rajauksilla on pyritty varmistamaan, ettei semanttisen roolin valintaan vaikuta mikään "ylimääräinen" muuttuja.

Infiiniittiset tapaukset on jätetty suurimmaksi osaksi pois aineistosta selkeyden vuoksi (esim. *saada myydä* ja *kannattaako pitää auki?*). Ainoastaan *olla*-verbin yhteydessä esiintyvät infinitiivimuodot sekä *tulla*-verbin futuurinen käyttö on huomioitu, koska ne ovat verrattavissa liittotempuksiin (esim. *on tehtävä*, *on ollut tekemässä* ja *tulee tekemään*). Aineistossa on huomioitu myös verbi-idioimit, kuten *ottaa kantaa* ja *nähdä nälkää* [VISK § 454]). Tällaisten tapausten avulla lausekontekstin merkitystä semanttisen roolin määräytymiseen on mielekästä tutkia.

Verbit on valittu Kielipankista kootusta Suomen sanomalehtikielen taajuussanastosta (Kielipankki 2004) frekvenssiivisyysjärjestyksessä. Transitivisuuden lisäksi kriteerinä on ollut se, että korpuksessa verbi on saanut vähintään 2000 hakutulosta (tämä on vähimmäismäärä systemaattisen otannan mahdollistamisen vuoksi, ks. tarkemmin luku 3.2.1.2).

3.2.1.2 Kielipankki korpuksena ja systemaattinen otanta

Käytän CSC – tieteen tietotekniikan keskuksen Kielipankkia aineistonkeruussani. Tutkimukseni on korpuslähtöistä, sillä tutkin kielen piirrettä laajasta aineistosta aiemman tiedon sekä intuitioni perusteella (Jantunen 2012: 361). Aineisto on kerätty CSC:n tutkijan käyttöliittymän kautta Kielipankin tutkimukseen tarkoitettulla Lemmie-ohjelmalla (Lemmie 2.0), koska se mahdollistaa tutkimukselle tärkeän autenttisuuden: tutkimuksen perusta on siinä, että mitä semanttisia rooleja esiintyy luonnollisesti. Lemmiellä on mahdollista asettaa hakulauseke niin, että hakutuloksiksi saa verbin kaikkia muotoja partitiivimuotoisen nominin lähettyviltä. Korpusaineistoksi on valittu vuoden 1995 Helsingin Sanomat. Kyseinen lehti on neutraali valinta, koska laajan levikin vuoksi voi olettaa, että sen kieli on suhteellisen standardia.

Tutkimuksessa käytetty (Lemmie-ohjelmaan syötetty) hakulauseke on [bf='verbi'][]{}{0,2}[pos='Noun' case='Part'], jossa 'verbin' kohdalle tulee haettava verbi. Esimerkki *saada*-verbin hakulausekkeesta: [bf='saada'][]{}{0,2}[pos='Noun' case='Part']. Lauseke

etsii esiintymiä verbin vartalo(i)sta, jonka jälkeen voi esiintyä nolasta kahteen satunnaista lekseemiä ennen partitiivimuotoista nominia. Tulosten lajitteluperusteeksi on valittu aakkosjärjestys haetusta verbistä vasemmalle laskettuna neljännen lekseemin mukaan, jotta aineistoni olisi satunnaisempi. Näin ei tule esimerkiksi peräkkäin vain tiettyä verbin persoona- tai aikamuotoa. Tarkat asetustiedot löytyvät liitteistä (Liitteet 3 ja 4).

Aineiston keruussa on käytetty systemaattista otantaa (Jantunen 2004: 84), koska Lemmie-ohjelmasta ei saa tuloksia satunnaisessa järjestyksessä – systemaattisen otannan ja edellä mainittujen asetusten vuoksi satunnaisuuden pitäisi olla riittävää. Hakutuloksista on valittu vähintään joka 100. objekti: Jos esimerkiksi neljännessä hakutuloksessa partitiivinen nomini on objekti, se on valittu aineistoon. Seuraavaksi on valittu 104. hakutulos. Mikäli partitiivimuotoinen nomini ei tässä tapauksessa ole objekti, on siirrytty kohtaan 105 jne., kunnes on löydetty seuraava partitiiviobjekti. Tämän jälkeen on siirrytty aina 100 osumaa eteenpäin, kunnes on kerätty 20 hakutulosta verbiä kohden (verbillä täytyy siis olla vähintään 2000 osumaa [{1} 1, {2} 101, {3} 201... {20} 1901 + 99 osuman liikkumavara]).

3.2.2 Analyysimetodi

Tutkimus on luonteeltaan laadullinen, mutta siinä on määrällisen tutkimuksen piirteitä, koska aineisto on luokiteltu, tilastoitu numeerisesti, ja siitä laskettu ilmiöiden prosenttiosuudet. Laadullisen tutkimuksesta tekee sen pohdiskelava, ilmiötä ymmärtämään pyrkivä luonne: tarkoitus ei ole pyrkiä selittämään sääntöjä (Eskola & Suoranta 1998: 14–15).

Tutkimuksessa hyödynnetään korpuslingvististä analyysimetodia. Korpuslingvistiikka tarkoittaa sellaista tutkimusta, joka perustuu kielellisten korpusten hyödyntämiseen. Se on enemmän joukkio metodeja kuin kielenkuvauksen teoria, ja tästä syystä tutkimuksen analyysi ei hyödynnä yhtä tiettyä teoriaa. Korpuslingvistiikassa tarkastellaan aitoa kielenkäyttöä ja suhteellisen suuria aineistoja sekä tarkkaillaan suhteellisia taajuuksia ja erilaisia yhdistelmiä. (Lounela & Heikkinen 2012: 121–122.)

Korpuslingvistinen tutkimus on riippuvainen tiedon kvalitatiivisesta tulkinnasta, sillä kvalitatiivinen tulkinta selittää kvantitatiivisia havaintoja (Jantunen 2012: 361). Isohätälä (2014: 20–22) tiivistääkin asian osuvasti: ”Korpuslingvistiikka ei ole varsinaisesti kielentutkimuksen teoria, mutta se ei myöskään ole teoreettisesti neutraali. Kielenyksiköiden valinta ja johtopäätösten tekeminen vaativat aina tutkijalta jonkinlaista tulkintaa.” Korpuslingvistisen analyysimetodin näkökulmasta tämä tutkimus on hyödyntänyt laajaa korpusaineistoa, jonka hakutuloksista saatu aineisto on analysoitu kvantitatiivisesti sekä kvalitatiivisesti.

4 ANALYYSI

4.1 Aineiston esittely

Tutkimuksen aineistossa on 17 verbiä, joilla jokaisella on 20 hakutulosta, mikä tekee yhteensä 340 hakutulosta. Osassa lauseita on useampia objekteja, joten analysoitavien objektien kokonaismäärä nousi 383:en. Esimerkeissä verbin edessä oleva järjestysnumero tarkoittaa hakutuloksen järjestystä tietyllä verbillä, ja sen perässä suluissa oleva numero on hakutuloksen järjestysnumero: esimerkiksi *1. (12) Koko maassa tätä tehdään* on ensimmäinen kriteerit täyttävä *tehdä*-verbin partitiiviobjektillinen tulos, mutta se on *12. tehdä*-verbin hakutulos.

Hyötyjää, kokijaa, aikaa, omistettavaa ja muuttujaa kaikkia aineistossani vain viisi kertaa tai vähemmän, joten jätän ne jatkossa tarkastelun ulkopuolelle niukkuuden vuoksi (ks. määritelmät liitteestä 5). Tutkielmassa esiintyvät prosenttiluvut on laskettu jäljelle jäävistä partitiiviobjekteista, joiden määrä on 368. Partitiiviobjektit jakautuivat semanttisiin verbi-luokkiin taulukon 2 mukaisesti.

Taulukko 2. Partitiiviobjektien jakautuminen verbien semanttisiin luokkiin.

TEKO	LIIKE	TILA	PSYK. TILA JA PROSESSI	PERKEPTIO	PUHEAKTI JA KIEL. KOM.
22,0 %	22,8 %	11,1 %	12,5 %	13,0 %	18,5 %

Taulukkoa tulkittaessa täytyy ottaa huomioon, että teko- ja liike-luokassa on neljä verbiä, puheakti ja kielellinen kommunikaatio -luokassa kolme ja lopuissa kaksi. Tästä johtuu se, että liike- ja teko-luokassa partitiiviobjekteja esiintyy eniten ja tila-, psykologinen tila ja prosessi - ja perkeptio-luokassa vähiten (ks. taulukko 2). Partitiiviobjektien semanttisten roolien suhteellista jakautumista verbien semanttisten luokkiin on kuvattu tarkemmin taulukossa 4.

Semanttiset roolit ovat avoin luokka, joten uusia rooleja on luotu tarpeen mukaan. Tällaisia rooleja ovat muun muassa **vastaanotettava** (johdettu roolista **vastaanottaja**), **omistettava, tapa, määrä, laatu ja tavoite**. Osa tutkimuksessa käytetyistä rooleista saattaa olla mainittu jossain aiemminkin, mutta ne poikkeavat yleisestä jaottelusta, jonka esittelin luvussa 2.2. Esimerkiksi **kohteen** rooli on jaettu kohteeksi ja **patientiksi** sillä perusteella, että kohde on verbin suoraan targetoima kohde, kun taas patientti vastaa enemmän yleiskielen 'kohdetta', ja on enemmänkin entiteetti, jota verbi jollain tavoin koskettaa, mutta ei kuitenkaan suoraan targetoi. Opetusministeriön (1996: 155) määrittelemään **sijaintiin** (paikka ja aika) olen sisällyttänyt myös **tilan**. Myös **reitti ja suunta** on syntynyt siten, että reitin perinteiseen rooliin on

liitetty suunta: nämä roolit kulkevat yhdessä, koska niitä on miltei mahdoton erottaa toisistaan. Sammallahten (2002: 543–545) luokittelusta tutkimuksen tarpeisiin sopivat roolit **muuttuja, tulos, hyötyjä ja yhteys**. Toisaalta olen varioinut roolin **omistettava** Sammallahten roolista **omistaja** (Sammallahti 2002: 544).

Ennen tuloksiin siirtymistä korostan sitä, että semanttiset roolit eivät ole kiveen hakattu- ja, vaan ne ovat hyvin tulkinnanvaraisia. Lisäksi moni semanttinen rooli on kontekstista riippuen päällekkäin toisten roolin kanssa, jolloin rooli on määräytynyt päällimmäisen tulkinnan vaikutuksesta. Tästä syystä tuloksiin tulee suhtautua lähinnä suuntaa antavasti.

4.2 Partitiiviobjektille mahdolliset ja tyypilliset semanttiset roolit

Ennen varsinaiseen analyysiin siirtymistä on perusteltua esitellä kriteerit kullekin aineistossa esiintyneelle ja määritetylle semanttiselle roolille. Selvästikin tyypillisimmät roolit ovat patientti ja kohde, jotka yhdessä kattavat 45,4 % koko aineistosta (ks. taulukko 3). On todennäköistä, että partitiiviobjektille on muitakin mahdollisia semanttisia rooleja, mutta taulukossa 3 on esitelty tämän tutkimuksen aineistosta nousseet semanttiset roolit (368 kpl) yleisyysjärjestyksessä.

Taulukko 3. Aineistossa esiintyvät semanttiset roolit yleisyysjärjestyksessä määritelmineen.

SEMANTTINEN ROOLI	MÄÄRITELMÄ
Patientti (29,1 %)	”– [S]emantti[nen] rooli[, [joka] edustaa tilan tai sijainnin muutoksen läpikävijä tai se, johon muuten kohdistuu toiminnan vaikutus.” (VISK ⁵) Patientti on erotettu kohteesta: entiteettiin suoraan kohdistuva toiminta on kohde, ja toiminnan vaikutuksen kohdentuminen tai puheenaiheena oleminen on patientti.
Kohde (16,3 %)	Verbin targetoima entiteetti, konkreettisempi tai kohdennetumpi kuin patientti. Kohteella ja patientilla on käytännössä vain pieni sävyero.
Tavoite (11,9 %)	Entiteetti, joka nimensä mukaan ilmentää tavoitteellisuutta. Tavoite on jotain, joka ei ole toteutunut, mutta joka aiotaan tai halutaan toteuttaa.
Tulos (9,2 %)	Toiminnan lopullinen, todennäköinen tai kaavailtu toteutuma.
Vastaanotettava (5,7 %)	Omistuksen muuttumisen kohde, jossa joku saa, antaa tai vastaanottaa jotakin.
Väline (5,2 %)	Entiteettiä käytetään apuvälineenä johonkin, tai jotain ei tapahdu ilman sitä.
Laatu (5,2 %)	Entiteetti on usein adjektiivi, mutta myös arvottava tai arvolatauksia sisältävä.
Määrä (4,9 %)	Viittaa tekemisen kohteiden määrään, usein numeraali tai määräasana.
Reitti ja suunta (4,6 %)	Toiminnan, kasvun tai nopeuden suuntaa sekä väylää ja reittiä. Voi olla myös abstrakti.
Sijainti (4,1 %)	Paikka, (olo)tila ja aika. Sisältää mm. kilpailut.
Tapa (3,0 %)	Tekemisen toteuttamistapa, puhetapa, toimintatapa ja yhteydenpitotapa.
Yhteys (1,9 %)	”[K]okonaisuus, johon jokin kuuluu.” (Sammallahti 2002: 545).

⁵ Määritelmä termille ’patientti’

http://scripta.kotus.fi/cgi-bin/visktermit/visktermit.cgi?h_id=pCACBEFBI&h_sana=%5B%5E%5Cw%5C-%5E%5Dpatientti%5B%5E%5Cw%5C-%5E%5D

4.3 Semanttinen rooli ja lausekonteksti

Lausekontekstilla näyttäisi olevan merkitystä semanttisen roolin määräytymiseen. Lausekontekstin käsitteellä tarkoitetaan tässä tutkielmassa partitiiviobjektia ympäröivää lausetta sekä sen ilmiöitä, kuten tempusta ja modusta. Lauseen ulkopuolisen kontekstin vaikutukseen ei oteta kantaa. Merkittäviksi semanttiseen rooliin vaikuttaviksi piirteiksi on erotettu aineiston perusteella tempus, modus, lekseimin sijamuoto sekä sen kuvainnollisuus. Lisäksi tarkkailaan laajempaa lausekontekstia. Esimerkeiksi on valittu mahdollisimman havainnollistavia kohtia, sillä 368 kohdan analysointi on mahdotonta kandidaatintutkielman puitteissa. Löydetty semanttisen roolin määräytymiseen vaikuttavat tekijät eivät ole sääntöjä, vaan suhteellisen usein aineistosta esiin nousseita ilmiöitä. Koska kontekstin spekulointi on hyvin pitkälti tutkijan subjektiivista tulkintaa ja pyrkimystä ilmiöiden havainnollistamiseen, tuloksiin tulee suhtautua lähinnä jatkotutkimusta kaipaavina suuntaviivoina.

Aineistoesimerkkejä 1 (objekti on alleviivattu).

- (a) 15. (1468) Me otamme taas kultaa (**tavoite**).
- (b) 3. (224) Katastrofirahastosta annetaan apua (**patientti**) myös Afrikkaan.
- (c) 12. (1150) Ihanteellinen tiedonvälitys tekee politiikasta muotia (**tulos**) ja muodista politiikkaa (**tulos**).
- (d) 9. (817) Zedillo tarjosi puheessaan armahdusta (**patientti**) intiaanikapinallisille – –.
- (e) 17. (1669) Hän antaa tunnustusta (**laatu**) vastapuolelle, suklaatehtaan johdolle – –.
- (f) 20. (2092) Hänen runonsa saavat väriä (**laatu**) myyteistä ja jopa surrealistisesta arvaamattomuudesta.
- (g) 13. (1377) Joskus saa paskaa (**laatu**) ja joskus saa hyvää (**laatu**)
- (h) 1. (60) Nälkää (**sijainti**) näkee 800 miljoonaa ihmistä – –.
- (i) 19. (1836) Ääriryhmät jatkavat aseellista pyhää sotaa (**kohde**)

Tempus näyttäisi vaikuttavan varsinkin tavoitteen ja tuloksen välillä kuten esimerkissä 1a. Mikäli lause olisi menneessä tempuksessa, *kultaa* olisi tulos, koska sen ottaminen on jo tapahtunut, eikä se olisi enää tavoite. Tempus ei vaikuta vain tavoitteen ja tuloksen välillä, vaan myös muissa semanttisissa rooleissa, kuten esimerkissä 1b. Mikäli lause olisi imperfektissä, *apua* olisi tulos. Myös modus vaikuttaa siihen, onko semanttinen rooli tulos vai tavoite: tätä havainnollistaa esimerkki 1c. Mikäli indikatiivin vaihtaisi konditionaaliin, objektit olisivat tavoitteita: *ihanteellinen tiedonvälitys tekisi politiikasta muotia ja muodista politiikkaa*. Tähän liittyy tuloksen toteutumavarmuus, joka ilmenee tempuksen ja/tai moduksen kautta.

Objektin sijaivalinnalla näyttäisi myös olevan vaikutusta: Mikäli esimerkissä 1d *armahdusta* olisi genetiivissä, se olisi tulos. Jos taas esimerkissä 1e *tunnustusta* olisi genetiivissä, semanttinen rooli olisi vastaanotettava, koska *tunnustuksen* olisi jokseenkin konkreetti-

sempi kuin *tunnustusta*. Nykyisessä kontekstissaan *tunnustusta* on laatu, koska se on toiminnasta annettava arvonanto (vrt. *antaa pyyhkeitä*) (KS 2015).

Myös lekseemin kuvainnollisuus vaikuttaa, kuten esimerkissä 1f. Usein laatu on abstraktia (ks. esimerkki 1g), mutta esimerkin 1f kontekstissa *värillä* nähdäkseni tarkoitetaan elävyyttä, ja siinä tuntuu olevan pieni positiivinen arvolataus (vrt. runot ovat värittömiä). Toinen hyvä esimerkki tästä on 1h, jossa *nälkää* on alkuperäiskontekstissaan sijainti (olotila) lekseemin ja verbin idiomisuuden vuoksi. Mikäli tilalla olisi jotain konkreettista, kuten *TV-sarjaa näkee 800 miljoonaa ihmistä* – –, objekti olisi kohde.

Lauseen kokonaissisältö on varmastikin yksi merkittävimmistä tekijöistä semanttisen roolin muodostuksen kannalta, kuten esimerkissä 1i. Mikäli lause olisi vaikka *ääriryhmät jatkavat aseellista pyhää sotaa antaakseen opetuksen*, *sotaa* olisi väline, koska sitä käytettäisiin jonkun asian saavuttamiseksi. Alkuperäisessä esimerkissä se on jatkamisen kohde. Jos lause olisi *ääriryhmät jatkavat aseellista pyhää sotaa maailmanvaltaukseseen asti*, voisi *sotaa* olla myös kuvainnollisesti reitti, jota pitkin määränpäähän (maailmanvaltaukseseen) päästään.

4.4 Semanttisten roolien ja verbin semantiikan suhde

4.4.1 Kvantitatiivinen analyysi

Aineistossa tietynkaltaiset verbit näyttävät suosivan tiettyjä semanttisia rooleja. Verbien semanttisen luokan sisälläkin voi olla suuria eroja, esimerkiksi välineeseen luokittelevat partitiiviobjektit kuuluvat teko-luokkaan 73,7 %:sti, mutta teko-luokan sisällä ne jakautuvat niin, että teko-luokkaan kuuluvista välineistä 92,9 % ovat *käyttää*-verbin objekteja, ja 7,1 % *jatkaa*-verbin objekteja. Yksittäiset verbit saattavat siis määritellä koko semanttisen luokan prosenttiosuuden. Tässä luvussa tarkastellaan sekä merkittäviä semanttisia rooleja verbien kannalta että merkittäviä verbejä semanttisten roolien kannalta.

Taulukossa 4 on havainnollistettu semanttisten roolien suhteellista jakautumista eri semanttisiin luokkiin (täysi absoluuttinen taulukko: ks. liite 6). Tyhjä ruutu tarkoittaa 0,0 %:a. Olen jättänyt tarkastelusta pois roolit, joiden kokonaisosuus on alle 1,5 % (hyötyjä, kokija, muuttuja ja omistettava), koska ne vääristäisivät tuloksia ja tulkintaa: tutkijan näkemyksen mukaan ne eivät ole suhteutettuna vertailukelpoisia muun aineiston kanssa.

Patientti, tavoite ja laatu ovat ainoita semanttisia rooleja, jotka esiintyvät kaikissa verbien semanttisissa luokissa, ja ne ovatkin jakautuneet niihin verrattain tasaisesti: vain laadun esiintymistä yli kolmannes on keskittynyt vain yhteen kohtaan, psykologinen tila ja prosessi -

luokkaan. Toinen ääripää on yhteys, joka esiintyy vain kahdessa semanttisessa luokassa keskittyen myös psykologinen tila ja prosessi -luokkaan 57,1 %:n osuudella. Tähän mahdollisesti vaikuttaa se, että taulukon oikeassa päässä on harvoiten esiintyvät semanttiset roolit, ja suhteellinen osuus saattaa olla tästä syystä vinoutunut. Myös vastaanotettava on keskittynyt vain puoleen semanttisista luokista, ja kyseisen roolin esiintymistä 61,9 % on liike-luokassa. Huomionarvoista on myös aiemmin mainittu välineen keskittyminen teko-luokkaan (73,7 %).

Taulukko 4. Partitiiviobjektien semanttisten roolien suhteellinen jakautuminen verbien semanttisten luokkiin (luetaan ylhäältä alaspäin).

	Patientti (%)	Kohde (%)	Tavoite (%)	Tulos (%)	Vastaanotettava (%)	Väline (%)	Laatu (%)	Määrä	Reitti ja suunta (%)	Sijainti (%)	Tapa (%)	Yhteys (%)
TEKO	14,0	20,0	17,5	41,2		73,7	5,3	22,2	29,4	26,7	45,5	
LIIKE	22,4	10,0	7,5	50,0	61,9	5,3	21,1	44,4	5,9	6,7	27,3	42,9
TILA	7,5	26,7	25,0	5,9			22,2	16,7				
PSYK.	4,7	31,7	12,5		4,8	22,2	42,1				18,2	57,1
PERK.	21,5	11,7	7,5	2,9			22,2	11,1	29,4	26,7	9,1	
PUHE.	30,0		30,0	0,0	33,3	22,2	22,2	5,6	35,3	40,0		

Tarkemmin verbikohtaisella tasolla aineistosta korostuu teko-verbien osalta *rakentaa* ja *käyttää*: *Rakentaa*-verbin partitiiviobjektien semanttisista rooleista 50,0 % on tuloksia. Kaikista tuloksista osuus on 29,4 %, eli liki kolmasosa. *Käyttää*-verbin partitiiviobjektien semanttisista rooleista 51,9 % on välineitä. Sen sijaan kaikista välineistä osuus on 68,4 %. Muu mainittavan arvoinen tulos teko-luokasta on se, että *tehdä*-verbin partitiiviobjektien semanttisista rooleista 35,0 % ovat patientteja, ja kaikista patienteista tehdä verbillä esiintyy 6,5 %. Vaikka prosentiosuus vaikuttaa pieneltä, tulee ottaa huomioon, että mikäli kaikki patientit jakautuisivat tasaisesti kaikkien verbien välillä, olisi prosentiosuus 5,9. Tämän tuloksen valossa patientti näyttää suosivan teko-verbistä jonkin verran. Semanttisista rooleista tapa suosii *käyttää*-verbistä eniten, kaikista tavoista 27,3 % esiintyy *käyttää*-verbin yhteydessä, vaikka *käyttää*-verbin objekteista 13,6 % on tapoja.

Liike-verbien luokasta kaikista verbeistä korostuu jokin semanttinen rooli. *Saada*-verbi näyttää suosivan vastaanotettavan roolia, sillä 47,8 % *saada*-verbin partitiiviobjektien semanttisista rooleista on vastaanotettavia. Vastaanotettavien kokonaismäärästä 52,4 % esiintyy *saada*-verbin yhteydessä, joten tulosta voine pitää merkittävänä. Toinen *saada*-verbillä korostuva semanttinen rooli on tulos, jonka osuus on 30,4 %. Tuloksista määrä on 20,6 %. *Pitää*-verbin partitiiviobjektien semanttisista rooleista 65,0 % on patientteja, mutta kaikista patienteista osuus on 12,1 %: noin kaksinkertainen patienttien keskiarvoon verrattuna. *Ottaa*-verbillä

esiintyy myös keskiarvoa suurempi määrä patientteja, 7,5 %. *Ottaa*-verbin objektien semanttisista rooleista osuus on 38,1 %, eli reilusti yli kolmannes. *Antaa*-verbin objekteista 40,0 % on semanttiselta rooliltaan määriä. Kaikista määristä suhteellinen osuus on 44,4 %.

Tila-verbeistä mielenkiintoinen on *tukea*-verbi, jonka partitiiviobjektien semanttisista rooleista 52,4 % on kohteita ja 38,1 % patientteja. Yhteinen osuus näillä semanttisilla rooleilla on siis 90,1 %. Mielenkiintoisen havainnosta tekee se, että kohde ja patientti ovat lähellä toisiaan ja hyvin usein tulkinnanvaraisia (ks. luku 4.2). Tästä voi päätellä, että *tukea*-verbi vaatii semanttiseksi roolikseen useimmiten kohteen kaltaisen roolin. *Odottaa*-verbin objektien yleisin semanttinen rooli on tavoite, 38,1 %. Tämä osuus kattaa 20,0 % tavoitteen esiintymistä.

Psykologinen tila ja prosessi -luokan verbeistä *haluta*-verbistä korostuu kohteen ja laadun rooli. Kohdetta verbin objektien semanttisista luokista on 42,9 %, kun taas laatua on 28,6 %. Kohteen esiintymistä *haluta*-verbin yhteydessä on 15,0 % ja laadun esiintymistä 31,6 %. Myös *tarvita*-verbillä korostuu kohteen rooli: 40,0 % *tarvita*-verbin yhteydessä esiintyvistä semanttisista rooleista on kohteita. Kaikista kohteista osuus on 16,7 %. Myös yhteys korostuu *tarvita*-verbin yhteydessä; vaikka yhteys-rooleja on *tarvita*-verbin objekteista vain 16,0 %, on määrä kaikista yhteyksistä 57,1 %. Tämä on mahdollista selittää sillä, että yhteys on harvintuon esiintyvä analyysiin mukaan otettu rooli, jonka kokonaisesiintyvyys aineistossa on vain 1,9 %.

Molemmilla perkeptio-verbeillä patientti on vahvassa asemassa: *nähdä*-verbillä sitä on 48,0 % kaikista sen objektien semanttisista rooleista, ja *esittää*-verbillä 47,9 %. Patienteista *nähdä*-verbin yhteydessä esiintyy 11,2 % ja *esittää*-verbin yhteydessä 10,3 %. Perkeptio-luokasta huomionarvoista on vielä se, että 26,7 % sijainnin semanttisista rooleista esiintyy *nähdä*-verbin yhteydessä. *Nähdä*-verbin objektien semanttisista rooleista määrä on 16,0 %.

Puheakti ja kielellinen kommunikaatio -luokassa *vaatia*-verbillä on kaksi kiintoisaa kohtaa: sen objektien semanttisista rooleista 18,5 % on reittiä ja suuntaa. Kyseisen semanttisen luokan kokonaisesiintymisistä osuus on 29,4 %. Sen lisäksi *vaatia*-verbistä korostuu tavoite, joka kattaa 44,4 % verbin semanttisista rooleista. Tavoitteen määrästä osuus on 30,0 %. *Johtaa*-verbin kohdalla korostuvat patientti ja sijainti, joista ensimmäistä on 60,0 % ja jälkimmäistä 40,0 %, mikä on mielenkiintoista, sillä nämä kaksi semanttista roolia kattavat kaikki *johtaa*-verbin objektit. Tulokseen vaikuttaa tosin sekin seikka, että *johtaa*-verbille kohdistui aineistosta poisjätettyjä hyötyjän ja kokijan rooleja. *Tarjota*-verbin semanttiset roolit painottuvat patienteiksi 65,4 %:n osuudella. Tulos on merkittävä myös patienttien näkökulmasta, sillä kaikista patienteista 15,9 % esiintyvät *tarjota*-verbin yhteydessä: osuus on suh-

teellisesti sekä määrällisesti suurin. Toinen *tarjota*-verbin huomionkiinnittäjä on vastaanotettavan semanttinen rooli, johon 26,9 % verbin objekteista määrittyy. Semanttisen roolin kanalta osuus on 33,3 %, eli tasan kolmasosa.

Lyhyesti voisi siis sanoa, että teko-luokan *tehdä*-verbi ja patientti, *rakentaa*-verbi ja tulos sekä *käyttää*-verbi välineen ja tavan kanssa esiintyvät usein yhdessä. Liike-luokasta *saada*-verbin ja vastaanotettavan sekä tuloksen välillä näyttäisi olevan yhteys, *pitää*- ja *ottaa*-verbi suosivat patienttia ja *antaa*-verbin yhteydessä korostuu määrän semanttinen rooli. Tila-luokasta *tukea*-verbillä on verrattain vahva suhde kohteen ja patientin semanttiseen rooliin, kun taas *odottaa*-verbi ja tavoite esiintyvät usein yhdessä. Psykologinen tila ja prosessi -luokan verbeistä *haluta*-verbi suosii kohteen ja laadun luokkaa, ja *tarvita*-verbi kohteen ja yhteyden. Perkeptio-verbeillä molemmilla on yhteys patientin kanssa, ja lisäksi *nähdä*-verbi ja sijainti näyttävät viihtyvän yhdessä. Puheakti ja kielellinen kommunikaatio -luokan verbeistä *vaatia*-verbin yhteydessä esiintyy usein reitti ja suunta, kun taas *vaatia*-verbin yhteydessä esiintyy usein tavoite. *Johtaa*-verbin semanttiset roolit rajoittuvat vain patienttiin ja sijaintiin, kun taas *tarjota*-verbi ja vastaanotettava esiintyvät usein yhdessä. Kaikki määritellyt semanttiset roolit siis suosivat jonkin tietyn verbin partitiiviobjektia.

4.4.2 Kvalitatiivinen analyysi

Aineistoesimerkkejä 2 (objekti on alleviivattu).

- (a) 2. (114) Odotan Ride the Nightista pitkäikäistä hevosta. (**kohde**)
- (b) 1. (32) Bernard Tapielle vaaditaan 18 kuukauden vankeusrangaistusta. (**tavoite**)
- (c) 13. (1218) Artelaiset vain käyttävät nykytaiteen kieltä (**väline**) asiain kertomiseen --.
- (d) 6. (573) Tukea (**tulos**) sai kaikkiaan 40 tutkimushanketta.
- (e) 9. (878) Lapsiperheet saavat lapsilisää (**vast.**), kodinhoitolisää (**vast.**) ja koulutuslisää (**vast.**) --.
- (f) 16. (1832) Ministeriö haluaa tehoa (**laatu**) uhanalaisten kalalajien suojeluun.7
- (g) 15. (1441) Panimot vaativat oluen verotuksen alentamista (**reitti ja suunta**) --.
- (h) 6. (508) Joukkue johtaa lohkoaan (**sijainti**) jääkiekon Pohjois-Amerikan liigassa, NHL:ssä.
- (i) 16. (1539) Aito turma tarvitsee tuulta (**yht.**), melua (**yht.**), aallokkoa (**yht.**) ja pimeyttä (**yht.**) --.

Patienttien määrää selittänee luokan ns. ympärilyöreyys: kaikki verbit koskettavat objektia jollain tavalla: mikäli tarkempaa semanttista roolia ei löydy, on rooli patientti. Sitä voi siis pitää jokseenkin yleisenä roolina, jopa puhekielisenä 'kohteenä'. Patientin esiintymiselle ei näytä olevan mitään rajoituksia. Vain *odottaa*-verbin objektit eivät esiinny patientin yhteydessä: sen semanttiset roolit painottuvat kohteeseen sekä tavoitteeseen, mutta sillä esiintyy myös muutama määrä, tulos ja laatu. Patientin puuttuminen voi johtua aineiston suppeudesta tai siitä, että *odottamisella* on usein konkreettinen kohde. Sen sijaan *pitää*-verbin objektien patientiksi määräytyneiden semanttisten roolien suhteellisen suurta määrää voi osittain selittää

polyseemisyydellä: suurimmassa osassa aineistoa esiintyi verbin *pitää jonakin* -variantti, jolla ei varsinaisesti voi olla kohdetta, vaan verbi koskettaa objektia jollain tavalla, jolloin se on patientti. Kohteiden vähyys patientteihin verrattuna voi olla selitettävissä juurikin sillä, että kohde vaatii verbiä, joka targetoi objektin (ks. esimerkki 2a). Kaikki verbit eivät voi tutkijan näkemyksen mukaan saada tällaista targetoitua kohdetta, toisin kuin esimerkiksi *tukea-* ja *tarvita-*verbit, jotka näyttävät suosivan kohdetta partitiiviobjektiansa semanttisena roolina.

Tavoite esiintyy useasti verbien *vaatia* sekä *odottaa* kanssa. On mahdollista, että tämä johtuu verbien semantiikasta: kun vaaditaan jotain, vaatimiseen toteutumiseen liittyy usein tavoitteellisuutta, kuten esimerkissä 2b. *Vankeusrangaistus* on semanttiselta rooliltaan tavoite, koska *vaatia*-verbi ilmaisee sitä, että joku tahtoo jotain ehdottomasti, tai jotain velvoitetaan (KS 2015). *Odottaa*-verbi on samankaltainen siinä mielessä, että verbin luonne on toivova, ja että joku on varautunut jonkun tapahtumiseen (KS 2015). Tästä voi päätellä verbin semantiikalla olevan vaikutusta semanttisen roolin muodostumiseen. Sen sijaan tavoitetta ei esiinny seuraavien verbien yhteydessä: *käyttää*, *saada*, *antaa*, *nähdä*, *johtaa* ja *tarjota*. Tämä ei tarkoita, etteikö tavoite olisi mahdollinen semanttinen rooli näidenkin verbien yhteydessä, vaan havainto kertoo siitä, että tavoite ei ole kyseisille verbeille yleinen.

Verbien semantiikkaa voi tässäkin pohtia: voiko *käyttää*-verbillä olla tavoitetta niin, ettei objekti ole semanttiselta rooliltaan väline (ks. esimerkki 2c: *asiain kertomiseen* lienee tavoite tässä lauseessa, mutta tämä tavoite tarvitsee välinettä, *kieltä*, toteutuakseen)? Tavoitteen ja tuloksen välistä suhdetta ja semanttisen roolin määräytyvyyttä on pohdittu luvussa 4.3, mutta tiivistettäköön, että tempus ja modus näyttivät olevan merkittäviä tekijöitä. Tulos suosii *rakentaa*-verbiä, jonka semantiikkaan voi ajatella sisältyvän jonkin valmiiksi rakentaminen, jolloin se on tekemisen tulos. Myös *saada*-verbi näyttää suosivan tuloksen semanttista roolia, mutta tällöin läsnä on menneen ajan tempus (ks. esimerkki 2d).

Vastaanotettava näyttää vaativan verbikseen sellaisen, jonka semanttisena ominaisuutena on omistajuuden vaihtuminen. Tästä uskaltanee päätellä, että miksi 61,9 % kaikista vastaanotettavan esiintymistä sijoittuu liike-verbeihin. Muista luokista vastaanotettavan semanttista roolia esiintyy *haluta-* ja *tarjota-*verbeillä, joiden luonteeseen (varsinkin jälkimmäisen) kuuluu jonkinlaista omistajuuden vaihtuvuutta – *haluta*-verbin osuus onkin vain 4,8 % (1 kpl), joten sen pohjalta ei ole suotavaa tehdä päätelmiä. *Saada*-verbille keskittyy 52,4 % vastaanotettavan esiintymistä (ks. esimerkki 2e). Lausekontekstista on selvää, että *lapsiperheet* vastaanottavat *lapsilisää*, *kodinhoitolisää* sekä *koulutuslisää*. Vaikka kyse on saatavasta, on semanttinen rooli vastaanotettava (ks. tauluko 3).

Väline keskittyy selkeästi *käyttää*-verbin yhteyteen. *Käyttää*-verbin semantiikka luultavasti selittää tätä. KS (2015) määrittelee verbiä mm. seuraavasti: ”1. pitää jtk välinettä, apu-neuvoa, menettelytapaa tms. apuna määrätarkoituksessa, soveltaa, hyödyntää”. Väline on siis mainittu jo verbin määritelmässä, joten tätä voinee pitää melko todennäköisenä syynä välineen semanttisen roolin ja *käyttää*-verbin korreloituvuuteen. Tämä selittänee myös sen, miksi tämän semanttisen roolin esiintymä liike-verbeissä vain 5,3 %: täytyy kuitenkin ottaa huomioon, että käsittelyssä on vain partitiiviobjektien semanttisia rooleja, mikä rajaa tarkastelualuetta merkittävästi, eikä tutkimus kerro verbien semanttisista rooleista muissa yhteyksissä.

Laatu keskittyy *haluta*-verbiin (ks. esimerkki 2f). Varovasti voi päätellä, että ilmiöllä on tekemistä sen kanssa, että haluaminen assosioituu positiivisiin arvoihin (huom. aineistossa ei esiinny kielteisiä lauseita, joissa tilanne voisi olla toisinpäin), ja *haluta*-verbillä on merkityksiä *tahtoa*, *toivoa*, *mieliä* ja *pitää jotain suotavana* (KS 2015). Tämä on kuitenkin subjektiivinen päätelmä, eikä se perustu yhtä vahvasti aineistoon kuin aiempien roolien pohdinnat. Määrä on toinen rooli, jolle on vaikea esittää verbilähtöisiä perusteluja: mikäli verbi voi ilmaista määrällisyyttä, sen partitiiviobjektin semanttinen rooli voi olla määrä.

Yllättävää on, että reitti ja suunta esiintyy vain 5,9 % verran liike-verbien yhteydessä, mutta kuitenkin 35,3 % puheakti ja kielellinen kommunikaatio -verbien yhteydessä. Osasyynä voi olla se, että aineiston liike-verbit ovat omistamiseen ja sen siirtymiseen liittyviä, eivätkä konkreettista liikettä ilmaisevia. Puheakti ja kielellinen kommunikaatio -verbien yhteydessä reitti ja suunta esiintyy mm. esimerkin 2g kaltaisissa yhteyksissä. Suurta suhteellista osuutta voi selittää sekin, että *vaatia*-verbin yksi lause sisältää kolme objektia, jotka määrittävät reitiksi ja suunnaksi. Myös sijainnilla on suhteellisen pieni osuus liike-verbeissä, 6,7 %. Sijaintia esiintyy *johtaa*-verbin yhteydessä, mikä johtunee siitä, että *johtaa*-verbi esiintyi usein merkityksessä *johtaa kilpailua*, jolloin semanttinen rooli on sijainti (ks. taulukko 3 ja esimerkki h).

Tapa painottui *käyttää*-verbin yhteyteen (27,3 %), mutta verbin vaikutuksesta on vaikea sanoa mitään. Suhteellinen osuus verbien välillä ei ole määrällisesti suuri, koska tapaa oli koko aineistossa vain 3,0 %. Miltei kaikilla verbeillä voi olla jonkinlainen toteutumistapa, joten tavan verbisemantiikkaa ei ole syytä analysoida enempää. Toinen harvoin esiintyvä rooli on yhteys (1,9 %), joka kuitenkin tapaa enemmän painottui tiettyyn verbiin, *tarvita*-verbiin. Tilasto on kuitenkin aavistuksen vinoutunut tässä kohtaa, sillä yksi *tarvita*-verbin lause piti sisällään neljä yhteys-roolia (ks. esimerkki 9i) jolloin osuus kaikista yhteyksistä on 57,1 %. Tämän vuoksi yhteyttäkään ei ole järkevää analysoida enempää.

5 PÄÄTÄNTÖ

5.1 Yhteenveto ja johtopäätökset

Partitiiviobjektille mahdollisia semanttisia rooleja ovat patientti, kohde, tavoite, tulos, vastaanotettava, väline, laatu, määrä, reitti ja suunta, sijainti, tapa, yhteys, aika, kokija, hyötyjä, omistaja sekä muuttuja. Tutkielmassa on käsitelty vain yleisimpiä rooleja, joita ovat kaikki edellä luetellut yhteyteen asti. Muutkin roolit voivat olla partitiiviobjektille mahdollisia tulkinnasta ja aineistosta riippuen. Se, että patientti ja kohde olivat yleisimpiä rooleja, on samassa linjassa Askosen (2001a; 2001b) tutkimuksen kanssa (Askonen [2001b: 454] käyttää omassa tutkimuksessa kohteen roolia, eikä erota patienttia). Syytä juuri näiden roolien esiintyvyyteen sekä yleisyyteen on miltei mahdotonta analysoida näin pienestä aineistosta ja kandidaattitutkielman sivumäärässä.

Lausekonteksti näyttää vaikuttavan semanttisen roolin määräytymiseen, kuten luvussa 4.2.2 on havainnollistettu. Tutkimus siis tukee väitettä, että sanat saavat merkityksensä vasta lopullisessa kontekstissään (Kangasniemi 1997: 20). Aineistosta nousi muutama lausekontekstinen piirre, jotka vaikuttavat roolin määräytymiseen: tempus ja modus, objektina olevan lekseemin semantiikka (esim. abstraktisuus) sekä koko lauseen merkitys. Lisäksi uskon objektin partitiivisuuden vaikuttavan ainakin jonkun verran – esimerkiksi luvussa 2.2 mainittua roolia lähde ei esiintynyt aineistossani, koska sen voisi ajatella suosivan jonkin verran ablatiivia (esim. *juoksin koululta kotiin*) – toisaalta syynä voi olla syntaktinen roolikin, sillä objektia on vaikea kuvitella lähteenä. Agenttia (tekijää) ei esiintynyt myöskään, mutta sen onkin perinteisesti ajateltu olevan subjektin semanttinen rooli (VISK § 912). Sijamuodon vaikutuksesta ei voi kuitenkaan sanoa mitään varmaa, koska tutkimuskohteena on ollut vain partitiiviobjekti.

Varsinkin verbin merkityksellä näyttää olevan merkittävä asema semanttisen roolin määräytymisessä. Tämäkin havainto tukee aiemmin todettua: ”Verbin merkitys vaikuttaa siihen, minkälaisia elementtejä verbiin voi liittyä” (Askonen 2001b: 452). Selkeitä lainalaisuuksia verbin semanttisen luokan ja semanttisen roolin väliltä löytyi vain vähän: patientti, tavoite ja laatu esiintyivät kaikissa luokissa, ja vastaanotettavan rooli suosi liike-luokkaa, ja välineen rooli teko-luokkaa. Sen sijaan yksittäisen verbin ominaisuudet ja niiden semantiikka näyttää olevan vielä ratkaisevampi tekijä semanttisen roolin muodostumisessa kuin lausekonteksti – oikeastaan, verbihän määrittelee lausekontekstin, sillä finiittimuotoinen verbi on lauseen ydin, joka mahdollistaa tai rajaa muun lauseen ominaisuuksia (VISK § 444).

Semanttista roolia määriteltäessä on todella vaikea vetää raja sille, määritteleekö semanttista roolia, verbin semantiikkaa vai itse objektin luonnetta, enkä uskokaan näiden olevan täysin erotettavissa. Tästä voisi varovaisesti päätellä, että muoto pitää sisällään merkityksiä, eikä merkitystä siis voi erottaa muodosta. Olemme oikeastaan suurten kysymysten äärellä: missä merkitys sijaitsee? Tämä tutkielma on mahdollisesti valottanut tätä kysymystä hieman, mutta vielä on paljon työsarkaa, jotta kysymys saisi perusteellisen vastauksen.

5.2 Tutkimuksen arviointi ja jatkotutkimusmahdollisuudet

Systemaattista otantaa voisi hioa suhteellisempaan suuntaan (otantaväli suhteutettuna tulosten määrään), koska käytetty systemaattinen otanta saattoi jättää aineiston ulkopuolelle paljon erilaisia hakutuloksia ja tästä syystä ottaa paljon samankaltaisia hakutuloksia mukaan, mikä jokseenkin vähensi satunnaisuutta. Suhteellinen systemaattinen otanta hyväksyisi aineistoon myös verbejä, joilla ei ole yhtä paljon osumia korpuksessa.

Tutkimuksen reliabiliteetti olisi suurempi, jos tutkimuksen olisi toteuttanut tutkimusryhmä tai -pari, jolloin semanttisten roolien määrittely ei olisi ollut niin subjektiivista kuin se on nyt. Jo kahdenkin henkilön keskustelu perusteluineen vahvistaisi jaottelun luotettavuutta. Tutkimuksen yleistettävyyttä lisäisi laajempi ja monipuolisempi aineisto: tässä tutkimuksessa käytetty aineisto koostui vain Helsingin Sanomista, joten yhden sanomalehtigenren sisälläkin aineisto edustaa vain yhtä lehteä. Lisäksi aineisto koostui yksikkömuotoisista ja myönteisissä lauseissa olevista partitiiviobjekteista, joten tulokseni eivät päde monikollisiin tai kielteisten lauseiden partitiiviobjekteihin. Myös verbien jakoa semanttisiin luokkiin voisi kehittää niin, että se ottaisi polyseemisuuden paremmin huomioon. Kaiken kaikkiaan koen tutkimukseni kuitenkin onnistuneen hyvin, ja koen, että sillä on pedagogista arvoa varsinkin suomi toisena kielenä -opetuksessa, kun käsitellään partitiiviobjektin käyttöä ja sen mahdollistamia merkityksiä. Uskon tutkimukseni myös hieman valottaneen muodon ja merkityksen suhdetta.

Koska partitiivi on tyypillinen sijamuoto itämerensuomalaisille kielille, mahdollinen jatkotutkimus voisi olla, että kuinka vastaavat merkitykset tuotetaan muilla kielillä. Toinen jatkotutkimusmahdollisuus on laajentaa tutkimusta muidenkin syntaktisten jäsenten ja semanttisten roolien välisen suhteen tutkimiseen. Pro gradu -tutkielmassani jatkan kuitenkin luultavasti semanttisten roolien tutkimista siltä kannalta, että mitkä kaikki tekijät vaikuttavat niiden määräytymiseen, tai sitten muutan näkökulmaa verbeihin: mitä semanttisia rooleja tiettyt verbit voivat saada?

LÄHTEET

- Askonen, Ebba 2001a: *Objektin aspektuaalinen sijanvalinta: osa 1*. Suomen ja saamen kielen ja logopedian laitoksen julkaisuja N:o 19. Oulu: Oulun yliopisto.
- 2001b: *Objektin aspektuaalinen sijanvalinta: osa 2*. Suomen ja saamen kielen ja logopedian laitoksen julkaisuja N:o 19. Oulu: Oulun yliopisto.
- Eskola, Jari & Suoranta, Juha 1998: *Johdatus laadulliseen tutkimukseen*. Tampere: Vastapaino.
- Hakulinen, Auli & Karlsson, Fred 1995: *Nykysuomen lauseoppia*. Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran Toimituksia 350. Helsinki: Suomalaisen Kirjallisuuden Seura.
- Häkkinen, Kaisa 1994: *Kielitieteen perusteet*. Tietolipas 133. Helsinki: Suomalaisen Kirjallisuuden seura
- Ikola, Osmo 1972: Partitiivi subjektin, objektin ja predikatiivin sijana. – *Kielikello* (5) <http://www.kielikello.fi/index.php?mid=2&pid=11&aid=76> 26.4.2015
- Isohätälä, Jaana 2014: *Kielenoppimisympäristön vaikutus oppijansuomen sanastoon*. Pro gradu -tutkielma. Oulun yliopisto.
- Itkonen, Terho 2000: *Uusi kieliopas*. Helsinki: Tammi.
- Jaakola, Minna 2004: *Suomen genetiivi*. Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran Toimituksia 995. Helsinki: Haka-paino.
- Jantunen, Jarmo 2001: »Tärkeä seikka» ja »keskeinen kysymys»: mitä korpuslingvistinen analyysi paljastaa lähisynonymeista? – *Virittäjä* 105 (2), s. 170–192.
- 2004: *Synonymia ja käännessuomi: Korpusnäkökulma samamerkityksisyyden kontekstuaalisuuteen ja käännesskielen leksikaalisiin erityispiirteisiin*. Joensuu yliopiston humanistisia julkaisuja. Joensuu: Joensuu yliopisto.
- 2012: Korpusvetoinen tekstilajianalyysi: sanalistat ja genreavainsanat. – Heikkinen, Vesa & Voutilainen, Eero & Lauremaa, Petri & Tiililä, Ulla & Lounela, Mikko (toim.), *Genreanalyysi: tekstilajitutkimuksen käsikirja* s. 360–371. Kotimaisten kielten keskuksen julkaisuja 169. Helsinki: Gaudeamus.
- Jarva, Vesa & Jokinen, Maijaliisa 1998: ”Suomen kieli minut nieli...” – kommentteja kielitaiteilijalle. – *Kielikello* (4) <http://www.kielikello.fi/index.php?mid=2&pid=11&aid=475> 26.4.2015
- Kangasniemi, Heikki 1997: *Sana, merkitys, maailma: katsaus leksikaalisen semantiikan perusteisiin*. Helsinki: Finn Lectura.
- Karlsson, Fred 2004: *Yleinen kielitiede*. Helsinki: Yliopistopaino.
- KS = *Kielitoimiston sanakirja*. Kotimaisten kielten keskuksen julkaisuja 166. Helsinki: Kotimaisten kielten keskus ja kielikone Oy 2015. – <https://mot.kielikone.fi/mot/jyu/netmot.exe> 26.4.2015
- Lounela, Mikko & Heikkinen, Vesa 2012: Korpus. – Heikkinen, Vesa & Voutilainen, Eero & Lauremaa, Petri & Tiililä, Ulla & Lounela, Mikko (toim.), *Genreanalyysi: tekstilajitutkimuksen käsikirja* s. 120–127. Kotimaisten kielten keskuksen julkaisuja 169. Helsinki: Gaudeamus.
- Maslow, Abraham 1943: A theory of human motivation. – *Psychological Review* 50 (4), s. 370–396.
- Nurminen, Salla 2010: *Lauseen rajatun ja rajaamattoman aspektin määräytyminen: kielen käytön näkökulma*. Pro gradu -tutkielma. Turun yliopisto.
- Opetusministeriö 1996: *Kieli ja sen kieliopit: opetuksen suuntaviivoja*. Helsinki: Edita.

Pajunen, Anneli 2001: *Argumenttirakenne: Asiaintilojen luokitus ja verbien käyttäytyminen suomen kielessä*. Suomi 185. Helsinki: Suomalaisen Kirjallisuuden Seura.

Sammallahti, Pekka 2002: Lauserakenteen kuvaamisesta I. – *Virittäjä* 106 (4) s. 536–562.

Spoelman, Marianne 2013: *Prior linguistic knowledge matters: the use of the partitive case in Finnish learner language*. Acta Universitatis Ouluensis Humaniora 111. Oulu: University of Oulu.

Tieteen termipankki 26.4.2015: *Kielitiede: korpus*. Tarkka osoite:

<http://www.tieteentermipankki.fi/wiki/Kielitiede:korpus>

Tyrkkö, Jukka & Taavitsainen, Irma 2012: Laajojen tekstimassojen luokitteluperusteista. – Heikkinen, Vesa & Voutilainen, Eero & Lauremaa, Petri & Tiirilä, Ulla & Lounela, Mikko (toim.), *Genreanalyysi: tekstilajitutkimuksen käsikirja* s. 309–319. Kotimaisten kielten keskuksen julkaisuja 169. Helsinki: Gaudeamus.

Vanhatalo, Ulla 2003: Kyselytestit vs. korpuslingvistiikka lähisyronymien semanttisten sisältöjen arvioinnissa – mitä vielä keskeisestä ja tärkeästä? – *Virittäjä* 107 (3) s. 351–369

VISK = Auli Hakulinen, Maria Vilkuna, Riitta Korhonen, Vesa Koivisto, Tarja Riitta Heinonen ja Irja Alho 2004: *Iso suomen kielioppi*. Helsinki: Suomalaisen Kirjallisuuden Seura. Verkkoersio, viitattu 22.4.2015. Saatavissa: <http://scripta.kotus.fi/visk> URN:ISBN:978-952-5446-35-7

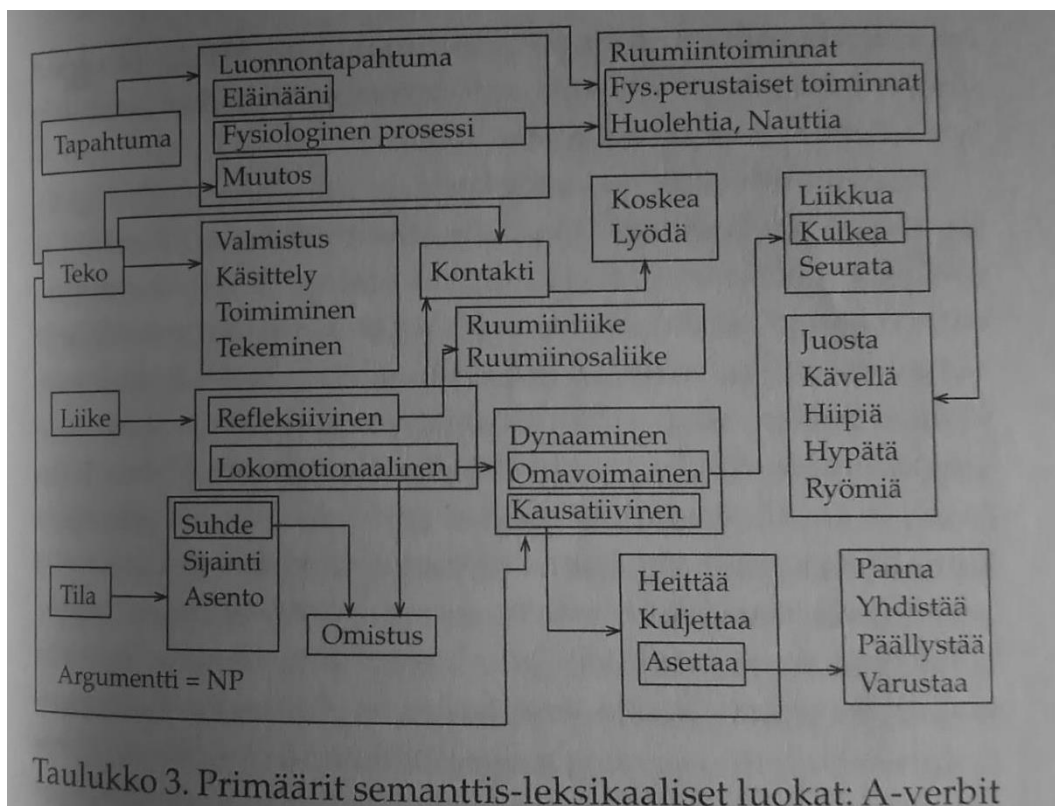
Aineistolähteet

CSC – Tieteen tietotekniikan keskus Oy, *Kielipankki*. <https://sui.csc.fi/group/sui> 26.4.2015

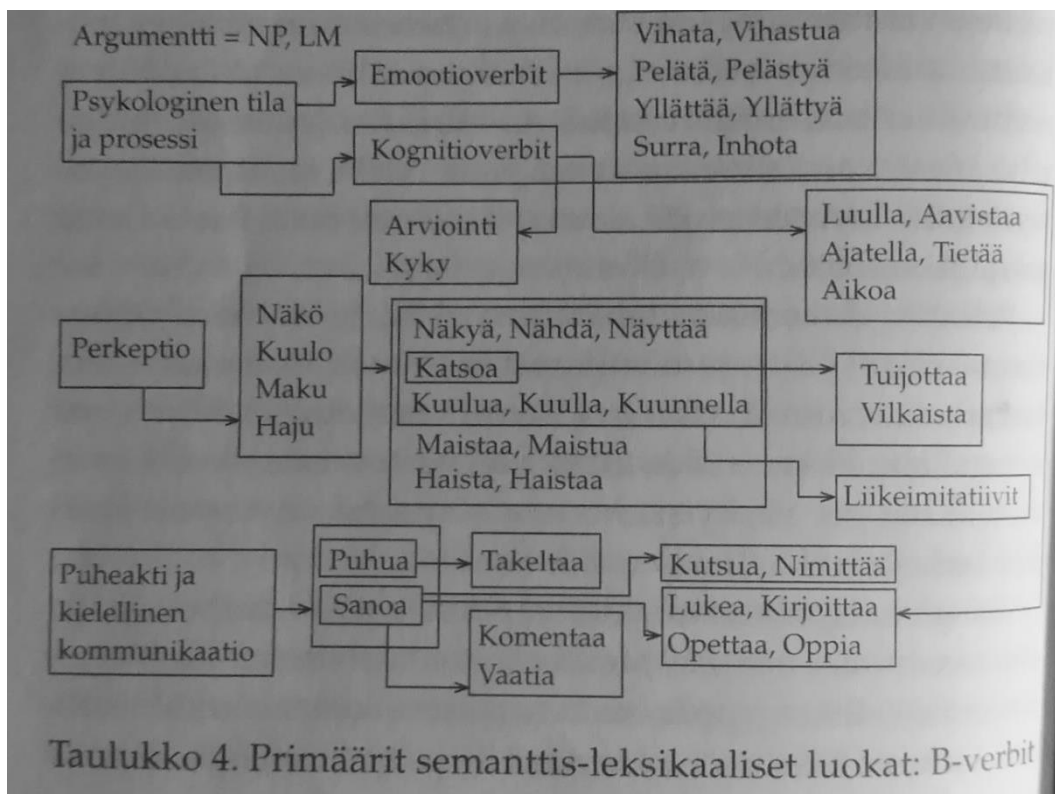
Kielipankki 2004: *Suomen sanomalehtikielen taajuussanasto*. CSC – Tieteellinen laskenta Oy. <https://github.com/GrammaticalFramework/GF/blob/master/lib/src/finnish/frequency/src/suomen-sanomalehtikielen-taajuussanasto-utf8.txt> 26.4.2015

LIITTEET

Liite 1: Primäärit semanttis-leksikaaliset luokat: A-verbit (Pajunen 2001: 55)

Liite 2: Primäärit semanttis-leksikaaliset luokat: B-verbit (Pajunen 2001: 56)

Liite 3: Lemmie-ohjelman asetukset 1/2, © Copyright CSC, 2001–2003

CSC – IT Center for Science

Scientific User Interface Script

Search **Settings** My Results My Corpora Manual FAQ About

WWW-Lemmie 2.0: Settings

Status: Your private user settings were retrieved from disk.

Common settings

Memory buffer size: 20000

Query restriction: Unlimited

Interface language: English

[Update All Settings](#)
[Reset To Previous](#)
[Export Defaults](#)

Corpora in use

Preferred Corpora:

- Aamulehti 1995
- Aamulehti 1999
- Demari 1996
- Demari 1997
- Demari 1998
- Demari 1999
- Demari 2000
- F100 Literaati
- F100 Mandagret
- F100 Saksiposti
- F100 Tuuping
- Finnaa Valtiosihti 1999
- Finnaa Valtiosihti 2000
- Kantele 1999
- Kantele 2000
- Kantele 2001
- Kantele 2002
- Kantele 2003
- Kantele 2004
- Kantele 2005
- Kantele 2006
- Kantele 2007
- Kantele 2008
- Kantele 2009
- Kantele 2010
- Kantele 2011
- Kantele 2012
- Kantele 2013
- Kantele 2014
- Kantele 2015
- Kantele 2016
- Kantele 2017
- Kantele 2018
- Kantele 2019
- Kantele 2020
- Kantele 2021
- Kantele 2022
- Kantele 2023
- Kantele 2024
- Kantele 2025
- Kantele 2026
- Kantele 2027
- Kantele 2028
- Kantele 2029
- Kantele 2030
- Kantele 2031
- Kantele 2032
- Kantele 2033
- Kantele 2034
- Kantele 2035
- Kantele 2036
- Kantele 2037
- Kantele 2038
- Kantele 2039
- Kantele 2040
- Kantele 2041
- Kantele 2042
- Kantele 2043
- Kantele 2044
- Kantele 2045
- Kantele 2046
- Kantele 2047
- Kantele 2048
- Kantele 2049
- Kantele 2050
- Kantele 2051
- Kantele 2052
- Kantele 2053
- Kantele 2054
- Kantele 2055
- Kantele 2056
- Kantele 2057
- Kantele 2058
- Kantele 2059
- Kantele 2060
- Kantele 2061
- Kantele 2062
- Kantele 2063
- Kantele 2064
- Kantele 2065
- Kantele 2066
- Kantele 2067
- Kantele 2068
- Kantele 2069
- Kantele 2070
- Kantele 2071
- Kantele 2072
- Kantele 2073
- Kantele 2074
- Kantele 2075
- Kantele 2076
- Kantele 2077
- Kantele 2078
- Kantele 2079
- Kantele 2080
- Kantele 2081
- Kantele 2082
- Kantele 2083
- Kantele 2084
- Kantele 2085
- Kantele 2086
- Kantele 2087
- Kantele 2088
- Kantele 2089
- Kantele 2090
- Kantele 2091
- Kantele 2092
- Kantele 2093
- Kantele 2094
- Kantele 2095
- Kantele 2096
- Kantele 2097
- Kantele 2098
- Kantele 2099
- Kantele 2100
- Kantele 2101
- Kantele 2102
- Kantele 2103
- Kantele 2104
- Kantele 2105
- Kantele 2106
- Kantele 2107
- Kantele 2108
- Kantele 2109
- Kantele 2110
- Kantele 2111
- Kantele 2112
- Kantele 2113
- Kantele 2114
- Kantele 2115
- Kantele 2116
- Kantele 2117
- Kantele 2118
- Kantele 2119
- Kantele 2120
- Kantele 2121
- Kantele 2122
- Kantele 2123
- Kantele 2124
- Kantele 2125
- Kantele 2126
- Kantele 2127
- Kantele 2128
- Kantele 2129
- Kantele 2130
- Kantele 2131
- Kantele 2132
- Kantele 2133
- Kantele 2134
- Kantele 2135
- Kantele 2136
- Kantele 2137
- Kantele 2138
- Kantele 2139
- Kantele 2140
- Kantele 2141
- Kantele 2142
- Kantele 2143
- Kantele 2144
- Kantele 2145
- Kantele 2146
- Kantele 2147
- Kantele 2148
- Kantele 2149
- Kantele 2150
- Kantele 2151
- Kantele 2152
- Kantele 2153
- Kantele 2154
- Kantele 2155
- Kantele 2156
- Kantele 2157
- Kantele 2158
- Kantele 2159
- Kantele 2160
- Kantele 2161
- Kantele 2162
- Kantele 2163
- Kantele 2164
- Kantele 2165
- Kantele 2166
- Kantele 2167
- Kantele 2168
- Kantele 2169
- Kantele 2170
- Kantele 2171
- Kantele 2172
- Kantele 2173
- Kantele 2174
- Kantele 2175
- Kantele 2176
- Kantele 2177
- Kantele 2178
- Kantele 2179
- Kantele 2180
- Kantele 2181
- Kantele 2182
- Kantele 2183
- Kantele 2184
- Kantele 2185
- Kantele 2186
- Kantele 2187
- Kantele 2188
- Kantele 2189
- Kantele 2190
- Kantele 2191
- Kantele 2192
- Kantele 2193
- Kantele 2194
- Kantele 2195
- Kantele 2196
- Kantele 2197
- Kantele 2198
- Kantele 2199
- Kantele 2200
- Kantele 2201
- Kantele 2202
- Kantele 2203
- Kantele 2204
- Kantele 2205
- Kantele 2206
- Kantele 2207
- Kantele 2208
- Kantele 2209
- Kantele 2210
- Kantele 2211
- Kantele 2212
- Kantele 2213
- Kantele 2214
- Kantele 2215
- Kantele 2216
- Kantele 2217
- Kantele 2218
- Kantele 2219
- Kantele 2220
- Kantele 2221
- Kantele 2222
- Kantele 2223
- Kantele 2224
- Kantele 2225
- Kantele 2226
- Kantele 2227
- Kantele 2228
- Kantele 2229
- Kantele 2230
- Kantele 2231
- Kantele 2232
- Kantele 2233
- Kantele 2234
- Kantele 2235
- Kantele 2236
- Kantele 2237
- Kantele 2238
- Kantele 2239
- Kantele 2240
- Kantele 2241
- Kantele 2242
- Kantele 2243
- Kantele 2244
- Kantele 2245
- Kantele 2246
- Kantele 2247
- Kantele 2248
- Kantele 2249
- Kantele 2250
- Kantele 2251
- Kantele 2252
- Kantele 2253
- Kantele 2254
- Kantele 2255
- Kantele 2256
- Kantele 2257
- Kantele 2258
- Kantele 2259
- Kantele 2260
- Kantele 2261
- Kantele 2262
- Kantele 2263
- Kantele 2264
- Kantele 2265
- Kantele 2266
- Kantele 2267
- Kantele 2268
- Kantele 2269
- Kantele 2270
- Kantele 2271
- Kantele 2272
- Kantele 2273
- Kantele 2274
- Kantele 2275
- Kantele 2276
- Kantele 2277
- Kantele 2278
- Kantele 2279
- Kantele 2280
- Kantele 2281
- Kantele 2282
- Kantele 2283
- Kantele 2284
- Kantele 2285
- Kantele 2286
- Kantele 2287
- Kantele 2288
- Kantele 2289
- Kantele 2290
- Kantele 2291
- Kantele 2292
- Kantele 2293
- Kantele 2294
- Kantele 2295
- Kantele 2296
- Kantele 2297
- Kantele 2298
- Kantele 2299
- Kantele 2300
- Kantele 2301
- Kantele 2302
- Kantele 2303
- Kantele 2304
- Kantele 2305
- Kantele 2306
- Kantele 2307
- Kantele 2308
- Kantele 2309
- Kantele 2310
- Kantele 2311
- Kantele 2312
- Kantele 2313
- Kantele 2314
- Kantele 2315
- Kantele 2316
- Kantele 2317
- Kantele 2318
- Kantele 2319
- Kantele 2320
- Kantele 2321
- Kantele 2322
- Kantele 2323
- Kantele 2324
- Kantele 2325
- Kantele 2326
- Kantele 2327
- Kantele 2328
- Kantele 2329
- Kantele 2330
- Kantele 2331
- Kantele 2332
- Kantele 2333
- Kantele 2334
- Kantele 2335
- Kantele 2336
- Kantele 2337
- Kantele 2338
- Kantele 2339
- Kantele 2340
- Kantele 2341
- Kantele 2342
- Kantele 2343
- Kantele 2344
- Kantele 2345
- Kantele 2346
- Kantele 2347
- Kantele 2348
- Kantele 2349
- Kantele 2350
- Kantele 2351
- Kantele 2352
- Kantele 2353
- Kantele 2354
- Kantele 2355
- Kantele 2356
- Kantele 2357
- Kantele 2358
- Kantele 2359
- Kantele 2360
- Kantele 2361
- Kantele 2362
- Kantele 2363
- Kantele 2364
- Kantele 2365
- Kantele 2366
- Kantele 2367
- Kantele 2368
- Kantele 2369
- Kantele 2370
- Kantele 2371
- Kantele 2372
- Kantele 2373
- Kantele 2374
- Kantele 2375
- Kantele 2376
- Kantele 2377
- Kantele 2378
- Kantele 2379
- Kantele 2380
- Kantele 2381
- Kantele 2382
- Kantele 2383
- Kantele 2384
- Kantele 2385
- Kantele 2386
- Kantele 2387
- Kantele 2388
- Kantele 2389
- Kantele 2390
- Kantele 2391
- Kantele 2392
- Kantele 2393
- Kantele 2394
- Kantele 2395
- Kantele 2396
- Kantele 2397
- Kantele 2398
- Kantele 2399
- Kantele 2400
- Kantele 2401
- Kantele 2402
- Kantele 2403
- Kantele 2404
- Kantele 2405
- Kantele 2406
- Kantele 2407
- Kantele 2408
- Kantele 2409
- Kantele 2410
- Kantele 2411
- Kantele 2412
- Kantele 2413
- Kantele 2414
- Kantele 2415
- Kantele 2416
- Kantele 2417
- Kantele 2418
- Kantele 2419
- Kantele 2420
- Kantele 2421
- Kantele 2422
- Kantele 2423
- Kantele 2424
- Kantele 2425
- Kantele 2426
- Kantele 2427
- Kantele 2428
- Kantele 2429
- Kantele 2430
- Kantele 2431
- Kantele 2432
- Kantele 2433
- Kantele 2434
- Kantele 2435
- Kantele 2436
- Kantele 2437
- Kantele 2438
- Kantele 2439
- Kantele 2440
- Kantele 2441
- Kantele 2442
- Kantele 2443
- Kantele 2444
- Kantele 2445
- Kantele 2446
- Kantele 2447
- Kantele 2448
- Kantele 2449
- Kantele 2450
- Kantele 2451
- Kantele 2452
- Kantele 2453
- Kantele 2454
- Kantele 2455
- Kantele 2456
- Kantele 2457
- Kantele 2458
- Kantele 2459
- Kantele 2460
- Kantele 2461
- Kantele 2462
- Kantele 2463
- Kantele 2464
- Kantele 2465
- Kantele 2466
- Kantele 2467
- Kantele 2468
- Kantele 2469
- Kantele 2470
- Kantele 2471
- Kantele 2472
- Kantele 2473
- Kantele 2474
- Kantele 2475
- Kantele 2476
- Kantele 2477
- Kantele 2478
- Kantele 2479
- Kantele 2480
- Kantele 2481
- Kantele 2482
- Kantele 2483
- Kantele 2484
- Kantele 2485
- Kantele 2486
- Kantele 2487
- Kantele 2488
- Kantele 2489
- Kantele 2490
- Kantele 2491
- Kantele 2492
- Kantele 2493
- Kantele 2494
- Kantele 2495
- Kantele 2496
- Kantele 2497
- Kantele 2498
- Kantele 2499
- Kantele 2500

Custom Corpora:

- My Private Corpus

Concordance settings

Liite 4: Lemmie-ohjelman asetukset 2/2, © Copyright CSC, 2001–2003

Concordance settings

Left context:

Primary Sort Key and Direction:

1st token to the left of node:

3rd token in node:

5th Sort Key and Direction:

2nd token to the right of node:

Primary Sort Feature:

2nd Sort Feature:

3rd Sort Feature:

Right context:

2nd Sort Key and Direction:

2nd token in node:

1st token to the right of node:

6th Sort Key and Direction:

3rd token to the right of node:

Features to display:

Frequency Table settings

Sort Order:

Minimum Absolute Frequency:

Minimum Relative Frequency:

Minimum Score (When Comparing Collocations):

Minimum Score (When Comparing Frequency):

Use this Value when Comparing Collocation Tables:

Minimum Absolute Frequency:

Minimum Relative Frequency:

Minimum Score (With Primary Formula):

Minimum Score (When Comparing Collocations):

Features to display:

Collocation Table settings

Left-side window:

Right-side window:

Formulas in Use: Dice T-score Mutual Information Chi Square Likelihood Symmetric Cont. P-co.

Primary Formula (and Primary Sort Key):

Features to display:

Treat different mentions of the node as a single unit

Require collocate candidates to occur within the same sentence as the node

Liite 5: Taulukko 5. Aineistosta poisjätetyt semanttiset roolit määritelmineen.

SEMANTTINEN ROOLI	MÄÄRITELMÄ
Aikaraja	Ilmaisee toiminnan aikarajan, määrääajan tai ajanjakson. Verbin tapahtuma-aika on osa sijaintia.
Hyötyjä	”[O]lio, jonka hyväksi, haitaksi tai puolesta jotain tehdään mutta joka ei ole [kokija] (Sammallahti 2002: 544).
Kokija	”Kokija on semanttinen rooli, jota edustaa mentaalisen tapahtuman tai tilan tajunnallinen ja siis elollinen osallistuja –” (VISK ⁶).
Omistettava	Asia, joka on jonkun hallussa.
Muuttuja	”[E]ntiteetti, jonka tila, ominaisuudet tai status muuttuu tai joka tulee tiettyyn tilaan tai muuttuu joksikin muuksi eikä ole [tekijä] eikä [patienssi]: (Sammallahti 2002: 544).

⁶ Määritelmä termille ’kokija’

http://scripta.kotus.fi/cgi-bin/visktermit/visktermit.cgi?h_id=kBCGDFDJB&h_sana=%5B%5E%5Cw%5C-%5Dkokija%5B%5E%5Cw%5C-%5D

Liite 6: Taulukko 6. Partitiiviobjektien semanttisten roolien absoluuttinen (kpl) jakautuminen verbien semanttisten luokkiin ja verbeihin.

		Pa- tient- ti	Koh- de	Ta- voi- te	Tu- los	Vas- taano- tetta- va	Vä- line	Laa- tu	Mää- -rä	Reitti ja suun- ta	Si- jain- ti	Ta- pa	Yh- teys	YH- TEENSÄ:	
TE- KO	TEHDÄ	7	3	2	4				1	1	1	1		20	81
	KÄYT- TÄÄ	4					13		1		1	3		22	
	JAT- KAA	4	5	3			1			4	2	1		20	
	RAKEN- KEN- TAA		4	2	10			1	2					19	
LII- KE	SAADA	2			7	11		3						23	84
	PITÄÄ	13		1	2			1				2	1	20	
	OTTAA	8		2	5	2				1		1	2	21	
	ANTAA	1	6		3		1		8		1			20	
TI- LA	ODOT- TAA		5	8	2			2	3					20	41
	TUKEA	8	11	2										21	
PSY- K.	HALU- TA	1	9	3		1	1	6						21	46
	TARVI- TA	4	10	2			1	2				2	4	25	
PER- K.	NÄHDÄ	12	3		1			2	1	2	4			25	48
	ESIT- TÄÄ	11	4	3					1	3		1		23	
PU- HE.	VAA- TIA	6		12			2	2		5				27	68
	JOH- TAA	9									6			15	
	TARJO- TA	17				7			1	1				26	
YHTEENSÄ:		107	60	40	34	21	19	19	18	17	15	11	7	368	